

Sygn. akt I C 959/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Paweł Poręba

Protokolant: Karolina Łukasik

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2015 roku w Nowym Sączu

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę oraz ustalenie

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z/s w W. na rzecz powódki A. K. kwotę 50.000,00zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 marca 2011r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 41.618,35zł (czterdzieści jeden tysięcy sześćset osiemnaście złotych trzydzieści pięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 08 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.867,86 zł (jeden tysiąc osiemset sześćdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt sześć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 lipca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od 11 lipca do 31 sierpnia 2012 roku;

IV. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

V. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4.357,00zł (cztery tysiące trzysta pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu części kosztów procesu;

VI. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Nowym Sączu tytułem nieuiszczonych opłat: od powódki kwotę 1.187,00zł (jeden tysiąc sto osiemdziesiąt siedem złotych), z tym że do kwoty 475,85zł z pozostałej zaliczki powódki uiszczonej pod poz. c/228/13, a od strony pozwanej kwotę 571,00zł (pięćset siedemdziesiąt jeden złotych) – w całości z pozostałej zaliczki pozwanego wpłaconej pod poz. c/220/13.

Sygn. akt I C 959/12

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 28 lipca 2015 roku

Powódka A. K. działająca przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego wystąpiła z powództwem z dnia 07 sierpnia 2012 roku (k. 1-5) skierowanym przeciwko (...) S.A. w W. (początkowo (...) SA w W.) domagając się zasądzenia:

- zadośćuczynienia w kwocie 100 000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- zwrotu kosztów rehabilitacji i leczenia 41 618,35 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- kosztów procesu w wysokości 7 200 zł oraz opłaty skarbowej od udzielonych pełnomocnictw w wysokości 34 zł.

Wniosła nadto o ustalenie odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość.

Roszczenie powódki wywiedzione zostało ze zdarzenia drogowego z dnia 02 sierpnia 2009 roku kiedy to powódka jako pasażerka samochodu V. (...) kierowanego przez K. G. (1) uczestniczyła w kolizji drogowej w miejscowości M., spowodowanej niedostosowaniem prędkości przez kierującego samochodem do warunków jazdy. Powódka doznała obrażeń ciała w postaci: uszkodzenia częściowego splotu barkowego lewego, przerwania gałęzi brzusznych nerwów rdzeniowych C5-C6, wyrwania gałęzi brzusznych nerwu rdzeniowego C7-C8, stłuczenia głowy ze wstrząśnieniem mózgu, złamania zespołu jarzmowo-szczękowego z ubytkiem dnia oczodołu po stronie lewej i obniżeniem krawędzi powieki, wyprostowania fizjologicznej lordozy szyjnej kręgosłupa.

Proces leczenia obejmował 2 tygodnie pobytu w szpitalu w N., 3 dni w szpitalu w K., 2 tygodnie w szpitalu w L. oraz miesiąc w klinice we W..

Zdaniem powódki wypadek pozostawił w sferze jej zdrowia istotne skutki w sytuacji, gdy jest ona osobą młodą w wieku 23 lat.

Powódka podała, iż zgłosiła roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia i odszkodowania (...) SA w W. jako ubezpieczycielowi sprawcy i wypłacono jej jedynie łącznie kwotę 100 000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 19 545 złotych tytułem poniesionych kosztów rehabilitacji. W pozostałym zakresie koszty rehabilitacji nie zostały zwrócone.

Uzasadniając kwotę dochodzonego pozwem zadośćuczynienia A. K. podała (k. 2/2-3), że kwota wypłacona jest wysoce nieadekwatna, gdyż na skutek doznanych obrażeń w wypadku ma ona bowiem niesprawną lewą rękę, która praktycznie jest niewładna. W istotny sposób ogranicza to ją w codziennym funkcjonowaniu w szczególności w zakresie czynności które wymagają sprawności obu rąk, np. przed wypadkiem powódka prowadziła samochód, czego po wypadku czynić już nie może. Ma też trudności w samodzielnym przygotowywaniu posiłków.

Powódka twierdziła, że obawia się o swoją przyszłość, także zawodową w zawodzie technika farmacji, gdyż sprawne ręce są niezbędne przy wydawaniu leków.

Z kolei na skutek rekonstrukcji oczodołu powódka zauważa u siebie zmniejszenie źrenicy, a lewe oko wydaje się inne niż prawe.

Negatywnym skutkiem wypadku w sferze aktywności życiowej była konieczność zaprzestania wielu aktywności życiowych w tym przerwanie nauki na okres roku.

Uzasadniając kwotę odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów leczenia i rehabilitacji powódka twierdziła (k. 3/2-4), iż kontynuowała rehabilitację w Polskim Centrum (...) S.A. w K. i odbywała odpłatne turnusy rehabilitacyjne. Rehabilitacja obejmowała konsultację neurologiczną, neuropsychologiczną, internistyczną, terapię w wodzie, ultradźwięki oraz rehabilitację funkcjonalną (ruchową). Celem rehabilitacji była poprawa sprawności kończyny górnej lewej oraz zmniejszenie dolegliwości bólowych. Łączne kwoty rehabilitacji wyniosły 61 163,35 złotych stąd w sytuacji, gdy powódka otrzymała kwotę 19 545 złotych do zapłaty pozostaje jeszcze kwota 41 618,35 złotych. Na tę okoliczność do pozwu powódka dołączyła faktury Vat.

Uzasadniając wniosek o ustalenie odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość powódka wskazała (k. 4/2), że charakter doznanych obrażeń niesie ryzyko dalszych następstw mających wpływ na sferę zdrowotną i sferę zawodową (ewentualna niezdolność do pracy).

Wniosła powódka (k. 1) o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłych neurologa, ortopedy i chirurga na okoliczność wyceny procentowego uszczerbku na zdrowiu, rokowań co do odzyskania pełnej sprawności fizycznej, możliwych w przyszłości skutków wypadku w sferze zdrowotnej oraz celowości odbywania rehabilitacji.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) S.A w W. jako następcą prawny (...) S.A. w W. wniosła (k. 265-274) o oddalenie powództwa za przyznaniem kosztów procesu.

Strona pozwana zarzuciła, iż przeprowadziła postępowanie likwidacyjne, w wyniku którego wypłaciła powódce kwotę 100 000 złotych tytułem zadośćuczynienia. Wypłaciła też powódce kwotę 19 545 złotych tytułem odszkodowania, na którą składały się kwota 2 688 złotych tytułem zwrotu kosztów opieki, kwota 775,45 złotych tytułem zwrotu kosztów zakupu leków i środków ortopedycznych, kwota 19,23 złotych tytułem zwrotu zakupu leków, kwota 1 656,46 złotych tytułem zwrotu kosztów dojazdu, kwota 5 141,13 złotych tytułem zwrotu kosztów opieki, dojazdów, zakupu leków oraz kwota 17 545 tytułem zwrotu kosztów rehabilitacji.

Odnosząc się do kwoty żądanego pozewem zadośćuczynienia strona pozwana podała (k. 268-271), że jest ona niezasadna, gdyż wypłacona już kwota 100 000 złotych z tego tytułu należycie rekompensuje już powódce poniesioną przez nią szkodę niemajątkową.

W zakresie dochodzonej kwoty odszkodowania strona pozwana zarzuciła (k. 272), że odmówiła powódce zwrotu kolejnych kosztów leczenia z uwagi na to, że powódka nie przedstawiła pełnej dokumentacji medycznej z leczenia, w szczególności kartoteki z leczenia rehabilitacyjnego.

W zakresie roszczenia odsetkowego powódki strona pozwana zarzuciła (k. 272), że ewentualne odsetki należą się według stanu istniejącego w chwili wyrokowania, co uzasadnia przyznanie odsetek dopiero od tej daty.

Wnosząc o oddalenie wniosku powódki o ustalenie odpowiedzialności na przyszłość strona pozwana wskazała (k. 272-273), iż same niepewne prognozy co do stanu zdrowia nie mogą być uwzględnione jako krzywda podlegająca rekompensacie przed wystąpieniem niekorzystnej zmiany. Niezależnie od tego strona pozwana zarzuciła brak interesu prawnego powódki w tym zakresie w rozumieniu art. 189 k.p.c. w związku z regulacją art. 442¹ § 3 k.c. regulującym korzystnie dla powódki termin przedawnienia.

Strona pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego do spraw techniki samochodowej i rekonstrukcji wypadków na okoliczność ustalenia przebiegu zdarzenia z dnia 02 sierpnia 2009 roku, w tym ustalenia jakie reguły ruchu drogowego naruszył K. G. (2) kierujący samochodem marki V. (...), z jaką jechał prędkością oraz czy powódka przyczyniła się do powstania szkody na osobie.

Poparła też strona pozwana wnioski powódki o opinie biegłych neurologa, ortopedy i chirurga oraz wniosła dodatkowo o wypowiedzenie się przez biegłych na okoliczność czy konieczne jest dalsze leczenie powódki w związku z wypadkiem a jeśli tak to przez jaki okres oraz czy powódka utraciła zdolność do pracy zarobkowej po ukończeniu studiów a jeśli tak to w jakim zakresie.

W piśmie procesowym z dnia 30 kwietnia 2015 roku (prezentata 06 maja 2015 roku) powódka podtrzymując pozew sprecyzowała (k. 535-539), iż w zakresie odsetek od zadośćuczynienia domaga się ich zasądzenia od kwoty 50 000 złotych od dnia 24 marca 2011 roku oraz od kwoty 50 000 złotych od dnia następującego po dniu doręczania stronie pozwanej odpisu pozwu.

Powódka zmianę tego stanowiska uzasadniła tym, że strona pozwana przed wytoczeniem powództwa była wzywana przez nią o zapłatę kwoty 150 000 złotych tytułem zadośćuczynienia, a decyzja z 23 marca 2011 roku przyznała powódce jedynie kwotę 100 000 złotych. Stąd według powódki może ona dochodzić obecnie kwoty 50 000 złotych tytułem zadośćuczynienia od dnia 24 marca 2011 roku jako dnia następującego po dacie wydania przedmiotowej decyzji.

Od pozostałej kwoty 50 000 złotych odsetki należą się od dnia następującego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu, gdyż zdaniem powódki funkcja odszkodowawcza odsetek przeważa nad ich funkcją waloryzacyjną a nadto orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego a nie konstytutywnego. Zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia ma charakter zobowiązania bezterminowego, toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe następuje w wyniku wezwania przez wierzyciela dłużnika do spełnienia świadczenia.

W piśmie procesowym z dnia 06 lipca 2015 roku (prezentata 13 lipca 2015 roku) powódka podtrzymując pozew oraz żądanie odsetek od zadośćuczynienia jak w piśmie z 30 kwietnia 2015 roku wniosła dodatkowo (k. 571-575) o zasądzenie na jej rzecz kwoty 21 547,60 złotych tytułem renty wyrównawczej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następującego po dniu doręczenia stronie pozwanej niniejszego pisma. Wniosła także o zasądzenie na jej rzecz renty z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość w kwocie 1 133,16 złotych miesięcznie począwszy od sierpnia 2015 roku płatnej do 10 tego dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi na wypadek uchybienia w płatności którejkolwiek z rat liczonymi od 11 tego dnia każdego miesiąca do dnia zapłaty.

W zakresie żądania renty wyrównawczej powódka podała (k. 573-575), że obejmuje ona okres od września 2010 roku do sierpnia 2012 roku. Powódka argumentowała, iż chwili wypadku z 02 sierpnia 2009 roku była uczennicą pierwszego roku dwuletniej Prywatnej Policealnej Szkoły (...) Farmaceutycznej w K.. Po wypadku od 01 października 2009 roku do 31 sierpnia 2010 roku powódka nie uczęszczała do wskazanej szkoły z uwagi na obrażenia powypadkowe i konieczność leczenia. Gdyby zaś nie wypadek, to powódka szkołę ukończyłaby planowo w sierpniu 2010 roku uzyskując tytuł technika farmacji i od września 2010 roku podjęłaby prace jako technik farmacji. Tymczasem dopiero w sierpniu 2012 roku powódka uzyskała tytuł technika farmacji. Dlatego żądanie renty wyrównawczej związanej z utraconym dochodem jest zasadne od okresu następującego bezpośrednio po planowanym ukończeniu szkoły, tj. od września 2010 roku do 31 sierpnia 2012 roku w wysokości minimalnego wynagrodzenia netto za pracę.

W zakresie żądania renty z tytułu zmniejszonych widoków powodzenia na przyszłość powódka podała (k. 572-573), że nie jest ona w stanie podjąć pracy zarobkowej z uwagi na stan zdrowia z wyjątkiem ewentualnego zatrudnienia w warunkach pracy chronionej, co niewątpliwie zmniejsza jej szanse powodzenia na przyszłość w tym w sferze ekonomicznej.

Dlatego według powódki zasadne jest żądanie renty w wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia netto za pracę w wysokości 1 286,16 złotych pomniejszonego o kwotę zasiłku pielęgnacyjnego w wysokości 153 złote, co daje kwotę renty w wysokości 1 133,16 złotych.

Na rozprawie z dnia 23 lipca 2015 roku powódka działając przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego podtrzymała roszczenia zgłoszone dotąd w sprawie (k. 585 od 00:03:58).

Na rozprawie z dnia 23 lipca 2015 roku strona pozwana działając przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego wniosła o oddalenie powództwa i dodatkowo podniosła zarzut przedawnienia odnośnie roszczenia renty wyrównawczej za okres do dnia 10 lipca 2012 roku (k. 585 od 00:06:58).

Strona pozwana oświadczyła nadto, iż pismo powódki z dnia 06 lipca 2015 roku zostało doręczone stronie pozwanej 10 lipca 2015 roku.

W zakresie żądania przez powódkę renty na przyszłość strona pozwana wniosła o jego oddalenie, podając, że co do wysokości nie zostało ono wykazane, a sytuacja na rynku pracy nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym za szkodę powódki.

Powódka w zakresie zarzutu przedawnienia wniosła o jego oddalenie podając, że termin przedawnienia wynosi 20 lat (k. 585/2 od 00:11:09)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. K. ur. (...) zamieszkiwała w 2009 roku w miejscowości P. w gminie T. wraz matką K. Z. i ojczymem J. Z. oraz dziadkami macierzystymi.

Według stanu na dzień 02 sierpnia 2009 roku powódka była po pierwszym roku nauki w dwuletniej Prywatnej Policealnej Szkole (...) Farmaceutycznej w K.. We wrześniu 2009 roku powódka miała rozpocząć naukę na drugim roku w/w szkoły. Nauka w tej szkole kończyła się egzaminem, którego zdanie uprawniało do pracy w charakterze technika farmacji. Powódka miała plan ukończenia po szkole studiów wyższych na kierunku farmacji celem uzyskania tytułu magistra farmacji.

Naukę powódka odbywała w systemie dziennym i w roku szkolnym przebywała w K. w wynajętym mieszkaniu.

W związku z nauką powódka nie pracowała a utrzymywała się z renty rodzinnej po zmarłym ojcu.

Do dnia 02 sierpnia 2009 roku powódka A. K. była osobą zdrową i w pełni sprawną psychofizycznie.

Dowód : / zeznania świadka K. Z. od 00:18:19 k. 324/2 oraz od 00:33:54 k. 325; zeznania świadka J. Z. od 00:46:10 k. 325/2; zeznania powódki A. K. od 00:17:53, k. 585/2 oraz od 00:51:50, k. 587 /

W dniu 01 sierpnia 2009 roku w sobotę A. K. uczestniczyła z kolegą Z. K. w przyjęciu weselnym w N..

W niedzielę nad ranem w dniu 02 sierpnia 2009 roku przed godziną 3.00 powódka wraz z Z. K. jechała w drogę powrotną z N. do domu w P.. Podróżowali oni samochodem marki V. (...) nr rej. (...) prowadzonym przez K. G. (1) znajomego Z. K., który specjalnie przyjechał po nich na wesele.

Z. K. siedział na przednim fotelu pasażera, zaś powódka A. K. siedziała na tylnej kanapie na miejscu za kierowcą. Wszyscy podróżujący mieli zapięte pasy bezpieczeństwa.

Okolo godziny 3.05 nad ranem w miejscowości M. miał miejsce wypadek drogowy.

Kierujący samochodem marki V. (...) nr rej. (...) K. G. (1) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że prowadząc samochód z niedozwoloną, nadmierną prędkością, w niedostateczny sposób obserwował przedpole jazdy, nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych, na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, zjechał z drogi, uderzając w przystanek autobusowy.

Zachowanie K. G. (1) było nieprawidłowe i sprzeczne z przepisami prawa o ruchu drogowym oraz zasadami bezpieczeństwa.

Nieprawidłowe zachowanie przejawiało się tym, że K. G. (1) w obrębie niebezpiecznego zakrętu jechał z prędkością około 109 km/h, która nie zapewniała mu możliwości zapanowania nad pojazdem w chwili, gdy kierowanie pojazdem należało podporządkować do powstałej sytuacji na drodze. Na analizowanym odcinku drogi administracyjna prędkość wynosiła do 60 km/h.

Dowód : / w aktach Sądu Rejonowego w N. do sygn. akt II 1K 336/10 – w szczególności: notatka urzędowa z dnia 02 sierpnia 2009 roku, k. 1; protokół oględzin, k. 4-5; zeznania świadka A. K., k. 19-20; zeznania świadka Z. K., k. 11; dokumentacja fotograficzna, k. 27-28;

zeznania powódki A. K. od 01:10:51, k. 326/2; opinia biegłego z zakresu mechaniki samochodowej i do spraw ruchu drogowego S. B. z dnia 25 marca 2014 roku, k. 375-404 /.

W wyniku wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku A. K. doznała stłuczenia głowy, wstrząśnienia mózgu, złamania zespołu jarzmowo-szczękowego z ubytkiem dna oczodołu po stronie lewej, skręcenia kręgosłupa szyjnego, uszkodzenia lewego splotu ramiennego, przerwania gałęzi brzusznych nerwów rdzeniowych C/C6, wyrwania gałęzi brzusznych nerwu rdzeniowego C7,C8.

Bezpośrednio po wypadku powódka przewieziona została z miejsca zdarzenia do Szpitala (...) w N. gdzie przebywała do 18 sierpnia 2009 roku. Była tam leczona zachowawczo, wykonano u niej badanie TK głowy i kręgosłupa szyjnego oraz MR kręgosłupa szyjnego i splotu barkowego. Założono jej ortezę odwodząca kończyny górnej. Dodatkowo w związku z obrażeniami oczodołu powódka była konsultowana z chirurgiem szczękowym Szpitala (...) w K., gdzie wyznaczono jej termin przyjęcia celem leczenia operacyjnego.

W okresie od 18 sierpnia 2009 roku do 21 sierpnia 2009 roku powódka A. K. przebywała na oddziale (...) Szczękowo – Twarzowej Szpitala im (...) w K. z rozpoznaniem złamania zespołu jarzmowo-szczękowego z ubytkiem dna oczodołu po lewej stronie i krwiaka lewej zatoki szczękowej.

W dniu 19 sierpnia 2009 roku wykonano u powódki zabieg operacyjny nastawienia i osteosyntezy mikro płytkowej lewej kości jarzmowej oraz rekonstrukcję dna oczodołu przeszczepem z przedniej ściany zatoki szczękowej lewej. Nadto dokonano ewakuacji krwiaka z zatoki szczękowej lewej sączkiem gumowym do jamy ustnej i wykonano szycie.

W dniu 20 sierpnia 2009 roku usunięto sączki z powieki i zatoki a kolejnego dnia wypisano powódkę do domu z zaleceniami kontroli w poradni w dniu 25 sierpnia 2009 roku i usunięcia szwów skórnych. Zalecono też kontrolę w 10 siałej dobie po operacji celem usunięcia szwów zewnątrzustnych oraz kontrolę okulistyczną.

Z konsultacji ortopedycznej z 19 sierpnia 2009 roku wynikało, iż wskazane jest wykonania rezonansu nukleomagnetycznego splotu barkowego i dalsza rehabilitacja w ośrodkach w Ł. lub we W..

Badania okulistyczne z 22 września 2009 roku nie wykazało zmian patologicznych a powódce zalecono ćwiczenia ruchomości gałek ocznych.

Z konsultacji neurologicznej z dnia 22 września 2009 roku wynikało na podstawie badania elektrofizjologicznego ((...)), iż u powódki nastąpiło ciężkie uszkodzenie na poziomie korzeni C5-C7 po stronie lewej oraz współistniejące uszkodzenie na poziomie całego splotu ramiennego lewego najbardziej nasilone na poziomie pnia górnego i środkowego splotu.

W okresie od 26 sierpnia 2009 roku do 11 września 2009 roku powódka była hospitalizowana w Szpitalu (...) w L. na oddziale chirurgii urazowo – ortopedycznej gdzie była leczona zachowawczo w związku z uszkodzeniem splotu barkowego lewego. Konsultacja neurologiczna z dnia 28 sierpnia 2009 roku wykazała u powódki niedowład wiotki kończyny lewej górnej. Jednocześnie wydano powódce skierowanie do kliniki chirurgii ręki we W..

W okresie od 14 września 2009 roku do 16 września 2009 roku powódka A. K. przebywała w (...) Szpitalu (...) we W. gdzie była leczona zachowawczo z powodu uszkodzenia splotu ramiennego lewego.

Kolejny pobyt powódki A. K. w (...) Szpitalu (...) we W. miał miejsce między 08 października 2009 roku a 13 listopada 2009 roku celem leczenia uszkodzenia splotu ramiennego lewego.

W dniu 19 października 2009 roku wykonano u powódki w znieczuleniu ogólnym operację mikrochirurgiczną rekonstrukcji gałęzi brzusznych nerwów rdzeniowych C5,C6 z wszczepami nerwu łydkowego powódki. Wykonano nadto rekonstrukcję pozaanatomiczną selektywną nerwu rdzeniowego C8 części czuciowej nerwami nadobojczykowymi i części ruchomej gałązkami nerwu dodatkowego oraz rekonstrukcję pozaanatomiczną gałęzi brzusznej nerwu rdzeniowego C7 nerwami splotu szyjnego.

Przebieg operacji był powikłany plynotokiem mózgowo – rdzeniowym, który ustąpił po leczeniu zachowawczym.

Dowód : / karta informacyjna leczenia szpitalnego w oddziale chirurgii urazowo ortopedycznej szpitala specjalistycznego w N., k. 18; przebieg hospitalizacji, k. 19-21; wynik TK z 02.08.2009 roku, k. 21; wynik rezonansu magnetycznego z 03.08.2009 roku, k. 22; wynik rezonansu magnetycznego z 10.08.2009 roku, k. 23; karta informacyjna leczenia szpitalnego w oddziale chirurgii szczękowo- twarzowej Szpitala im. (...) w K., k.25; karta badania układu wzrokowego z 22.09.2009 roku, k. 28; karta informacyjna leczenia szpitalnego Szpitala (...) w L., k.

26; karta informacyjna leczenia szpitalnego w (...) Szpitalu (...) we W., k. 27; karta informacyjna leczenia szpitalnego w (...) Szpitalu (...) we W., k. 31; badanie w (...) z 22.09.2009, k. 29-30; historia Choroby w (...) Szpitalu (...) we W. z 14.09.2009, k. 38-52; skierowanie do szpitala z 11.09.2009, k. 39; historia Choroby w (...) Szpitalu (...) we W. z 08.10.2009, k. 53-92 /.

Po opuszczeniu (...) Szpitala (...) we W. powódka otrzymała skierowanie na rehabilitację

W wyniku obrażeń doznanych w wypadku powódka utraciła dawną sprawność.

Głównymi problemami powódki były ograniczenia ruchomości lewego stawu barkowego i łokciowego, porażenie wiotkie kończyny górnej wraz z zaburzeniami czucia powierzchniowego i głębokiego.

Rehabilitacja miała i ma na celu zminimalizowanie skutków przebytego urazu jak również poprawę funkcji kończyny lewej górnej w zakresie podpierania się na kończynie, podnoszenia i przenoszenia przedmiotów o różnym ciężarze, wykonywania przez nią czynności precyzyjnych, takich jak kąpanie, zapinanie guzików, sznurowanie obuwia, naukę chwytu pensetowego, szczypcowego, i opuszkowego, a także wypracowanie reakcji obronnych w razie utraty równowagi.

Z uwagi na młody wiek powódki intensywna rehabilitacja była niezbędna do przywrócenia jak największej niezależności w życiu codziennym.

W Polskim Centrum (...) funkcjonalnej (...) SA sp. k. w K. powódka objęta była rehabilitacją długoterminową i indywidualną. Rehabilitacja powódki w tej placówce nie była ograniczona czasowo co ma miejsce w przypadku placówek świadczących usługi dla NFZ.

Na turnusie w Klinice (...) S.A. w K. od 7 do 22 grudnia 2009 roku powódka odbyła 41godzin terapii, w tym 35 godzin rehabilitacji funkcjonalnej opartej na metodach (...), (...)bobath, terapii manualnej

Na turnusie Klinice (...) S.A. w K. od 3 do 16 stycznia 2010 roku powódka odbyła 41 godzin terapii, w tym 28 godzin terapii funkcjonalnej opartej na metodach (...), (...), terapii manualnej Powódka od 05 stycznia 2012 roku do 27 listopada 2012 roku odbyła 71,5 godzin rehabilitacji w tym 8,5 godziny fizykoterapii.

Powódka od 18 stycznia 2010 roku do 13 marca 2010 roku odbyła w tej placówce terapię w trybie ambulatoryjnym, tj. 101 godzin terapii opartej na metodach (...), (...), terapii manualnej

Od 15 marca 2010 roku do 23 lipca 2010 roku w w/w placówce powódka odbyła w trybie ambulatoryjnym 122,5 godziny terapii, w tym 120,5 godzin rehabilitacji funkcjonalnej i 2 godziny terapii w wodzie.

Od 26 lipca 2010 roku do 22 października 2010 roku w w/w placówce powódka odbyła w trybie ambulatoryjnym 68,5 godziny terapii, w tym 60,5 godzin rehabilitacji funkcjonalnej, 3 godziny terapii w wodzie i 5 godzin fizykoterapii.

Od 25 października 2010 roku do 15 kwietnia 2011 roku w w/w placówce powódka odbyła w trybie ambulatoryjnym 125,5 godziny terapii, w tym 117,5 godzin rehabilitacji funkcjonalnej, 4 godziny terapii w wodzie i 4 godzin fizykoterapii.

W okresie od 16 kwietnia 2011 roku do 31 stycznia 2012 roku w w/w placówce powódka odbyła w trybie ambulatoryjnym 154,5 godziny terapii, w tym 140 godzin rehabilitacji funkcjonalnej i 14,5godzin fizykoterapii.

Powódka od stycznia 2013 roku do 11 kwietnia 2013 roku odbyła w tej placówce 9 terapii w trybie ambulatoryjnym.

W (...) Zakład (...) s.c, w K. R. M. D. K. powódka w okresie od 04 lutego 2013 roku do 10 kwietnia 2013 roku odbyła 19 masaży wirowych, 23 ćwiczenia, 7 razy S., 7 masaży leczniczych.

Dowód: / wykaz usług, k. 123; wykaz usług, k. 125; zaświadczenie lekarskie z 06 stycznia 2010 roku, k. 149; opinia o postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 08.01.2010 roku, k. 150-151; opinia o postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 15.01.2010 roku, k. 160-161; opinia o postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 18.03.2010 roku, k. 162-163; opinia o postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 04.12.2012 roku, k. 303; zaświadczenie z 17.12.2012, k. 304; zaświadczenie z 14.12.2012 roku, k. 305; zaświadczenie z 16.04.2013 roku, k. 346; zaświadczenie dotyczące rehabilitacji z 11.04.2013 roku, k. 347-348; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 23.07.2010 roku, k. 164-165; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 27.10.2010 roku, k. 172-174; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 15.04.2011 roku, k. 175-176; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 31.01.2012 roku, k. 179-180;

A. K. zapłaciła za pobyty rehabilitacyjne w okresie od 7 do 22 grudnia 2009 roku kwotę 7 800 złotych, w okresie od 3 do 16 stycznia 2010 roku za kwotę 7 200 złotych,

Powódka zapłaciła za usługi rehabilitacyjne w (...) S.A. w K.: 22 stycznia 2010 roku kwotę 4 500 złotych, 16 lutego 2010 roku kwotę 6000 złotych, 25 marca 2010 roku 1800 złotych, 31 marca 2010 roku 1000 złotych, 13 kwietnia 2010 roku kwotę 1120 złotych, 27 kwietnia 2010 roku kwotę 1000 złotych, 30 kwietnia 2010 roku 1000 złotych, 21 maja 2010 roku kwotę 1000 złotych, 08 czerwca 2010 roku kwotę 1000 złotych, 30 czerwca 2010 roku kwotę 1000 złotych; 09 lipca 2010 roku kwotę 1000 złotych, 28 lipca 2010 roku kwotę 1000 złotych, 18 sierpnia 2010 roku kwotę 1 000 złotych, 01 września 2010 roku kwotę 1000 złotych, 30 września 2010 roku kwotę 1000 złotych, 12 listopada 2010 roku kwotę 1000 złotych, 23 listopada 2010 roku kwotę 1000 złotych, 01 grudnia 2010 roku kwotę 1000 złotych, 06 grudnia 2010 roku kwotę 1000 złotych, 18 stycznia 2011 roku kwotę 1000 złotych, 24 stycznia 2011 roku kwotę 2 260 złotych, 22 lutego 2011 roku kwotę 2000 złotych, 23 marca 2011 roku kwotę 1100 złotych, 04 kwietnia 2011 roku kwotę 1100 złotych, 15 kwietnia 2011 roku kwotę 1204 złote, 09 maja 2011 roku kwotę 1100 złotych, 23 maja 2011 roku kwotę 130 złotych, 24 maja 2011 roku kwotę 1100 złotych, 07 czerwca 2011 roku kwotę 1100 złotych, 22 czerwca 2011 roku kwotę 1243 złote, 29 lipca 2011 roku kwotę 1100 złotych, 29 września 2011 roku kwotę 1100 złotych, 31 października 2011 roku kwotę 1100 złotych, 02 grudnia 2011 roku kwotę 1100 złotych, 14 marca 2012 roku kwotę 1100 złotych, 18 kwietnia 2012 roku kwotę 1100 złotych, 01 czerwca 2012 roku kwotę 1100 złotych, 25 lipca 2012 roku kwotę 440 złotych, 22 sierpnia 2012 roku kwotę 195 złotych.

W centrum (...) spółka z o.o. w K. zapłaciła 20 lipca 2010 roku za badanie (...) 300 złotych.

W (...) SA w K. za RTG stawu i ręki zapłaciła 14 marca 2011 roku kwotę 60 złotych.

W związku z rehabilitacją odpłatną powódka wydała do końca 2011 roku łącznie kwotę 61 163,35 złotych.

Dowód : / skierowanie do poradni specjalistycznej z (...) Szpitala (...) we W. z 13.11.2009, k. 94; zaświadczenie lekarskie z 18.12.2010, k. 95; zaświadczenie lekarskie z 18.11.2011, k. 96; wynik badania (...) k. 97-99; karta informacyjna udzielonej pomocy doraźnej z 03.05.2010, k. 100; wykaz usług, k. 123; i k. 125; faktura nr (...), k. 124; faktura nr (...), k. 126; faktura nr (...), k. 127; faktura nr (...), k. 129; faktura nr (...), k. 130 i 246; faktura nr (...), k. 131 i 253; faktura nr (...), k. 132 i 254; faktura nr (...), k. 133 i 248; faktura nr (...), k. 134 i 251; faktura nr (...), k. 133/2; faktura nr (...), k. 134/2 i 250; faktura nr (...), k. 135 i 243; faktura nr (...), k. 128i 256; faktura nr (...), k. 128/2 i 255; faktura nr (...), k. 249; faktura nr (...), k. 135/2 i 242, faktura nr (...), k. 136 i 236; faktura nr (...), k. 137 i 232; faktura nr (...), k. 245; faktura nr (...), k. 138 i 247; faktura nr (...), k. 138/2 i 244; faktura nr (...), k. 139 i 233; faktura nr (...), k. 139/2 i 234; faktura nr (...), k. 136/2 i 235; faktura nr (...), k. 140 i 213; faktura nr (...), k. 141 i 215; faktura nr (...), k. 140/2 i 212; faktura nr (...), k. 141/2 i 214; faktura nr (...), k. 142 i 216; faktura nr (...), k. 142/2 i 217; faktura nr (...), k. 143 i 219; faktura z 09.05.2011, k. 144 i 221; faktura nr (...), k. 143/2 i 218; faktura nr (...), k. 145 i 222; faktura nr (...), k. 144/2 i 220; faktura nr (...), k. 145/2 i 224; faktura nr (...), k. 146 i 223; faktura nr (...), k. 146/2 i 225; faktura nr (...), k. 147 i 227; faktura nr (...), k. 147/2 i 226; faktura Vat nr (...)/g-1, k. 148; faktura Vat nr (...), k. 137/2; zaświadczenie lekarskie z 06.01.2010 roku, k. 149; opinia o postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 08.01.2010 roku, k. 150-151; badanie powierzchniowego (...) k. 152-153; badanie powierzchniowego (...) k. 166-172; karta zleceń pielęgniarstwa k. 154-155; skierowanie na iniekcje, k. 156; opinia neuropsychologiczna, k. 159; opinia o

postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 15.01.2010 roku, k. 160-161; opinia o postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 18.03.2010 roku, k. 162-163; opinia o postępie rehabilitacji w (...) S.A. z 04.12.2012 roku, k. 303; zaświadczenie z 17.12.2012, k. 304; zaświadczenie z 14.12.2012 roku, k. 305; zaświadczenie z 16.04.2013 roku, k. 346; zaświadczenie dotyczące rehabilitacji z 11.04.2013 roku, k. 347-348; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 23.07.2010 roku, k. 164-165; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 23.10.2010 roku, k. 166-167; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 15.04.2011 roku, k. 175-176; karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z 31.01.2012 roku, k. 179-180; skierowanie do pracowni diagnostyki obrazowej z 28.02.2011 roku, k. 177; wynik badania radiologicznego z 15.03.2011 roku, k. 178; paragon z 30 stycznia 2012 roku k. 202; faktura Vat (...), k. 201; faktura nr (...), k. 207; faktura nr (...), k. 208; faktura nr (...), k. 209; faktura nr (...), k. 210; faktura nr (...), k. 211 /.

W związku z uszkodzeniem wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku splotu barkowego pomimo systematycznego leczenia i systematycznej rehabilitacji w ocenie neurologicznej nie uzyskano u powódki istotnej poprawy.

Obecnie w badaniu utrzymuje się wiotkie porażenie kończyny górnej lewej z zanikiem mięśni, zniesieniem odruchów głębokich i zaburzeniami czucia powierzchniowego, co kwalifikować należy jako stały uszczerbek na zdrowiu na poziomie 40 % z pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Zaburzenia te są utrwalone i powrót funkcji kończyny górnej lewej jest mało prawdopodobny.

Pozostałe obrażenia związane z obrażeniami głowy i złamaniem zespołu jarzmowo – szczękowego skutkowały u powódki dalszym trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 10 %, tj. z pkt. 10a – 5% i z pkt. 24a – 5 % załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Dalsze leczenie i prowadzenie rehabilitacji neurologicznej są konieczne.

Również od strony ortopedycznej prowadzenie leczenia i rehabilitacji jest konieczne aby nie dopuścić do powstania przykurczów w stawach lewej kończyny górnej.

Korzystanie przez powódkę z rehabilitacji w ramach niepublicznej jednostki medycznej z uwagi na ograniczenia czasowe i limity NFZ było zasadne.

Dowód : / opinia biegłego neurologa R. C. z dnia 30.05.2014 roku, k. 409-410; opinia biegłego do spraw (...) z dnia 27.10.2014 roku, k. 432-433; opinia uzupełniająca biegłego do spraw (...) z dnia 22.12.2014 roku, k. 470; opinia biegłego chirurga Z. C. z dnia 16.01.2015 roku, k. 480-481 /.

W związku ze złamaniem w wypadku z dnia 02 sierpnia 2015 roku kości jarzmowej lewej z przemieszczeniem i leczeniem operacyjnym stwierdza się u powódki A. K. bliznę pooperacyjną powieki dolnej oka lewego długości 2,5 cm oraz nieznaczną asymetrię twarzy. Nadto stwierdza się pozaciąganą pooperacyjną bliznę szyi i okolicy obojczyka lewego o długości 19 cm, zanik mięśni lewego barku i kończyny górnej lewej (obwód ramienia lewego – 21 cm, prawego 27 cm). W związku z wykonaną w (...) Szpitalu (...) we W. operacją pobrania nerwu z łydki powódki stwierdza się pozaciąganą bliznę pooperacyjną po stronie bocznej podudzia lewego długości 27 cm.

Po leczeniu neurochirurgicznym blizny pooperacyjne szyi i podudzia lewego stanowią oszpecenie powódki bez zaburzeń funkcji na poziomie 20 %, tj. 10 % z pkt. 55 i 10 % z pkt. 160 załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Dowód : / opinia biegłego chirurga Z. C. z dnia 16.01.2015 roku, k. 480-481; opinia uzupełniająca biegłego Z. C. z dnia 04.03.2015 roku, k. 512 /.

Po wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku powódka przechodziła nerwicowe zaburzenia adaptacyjne o niewielkim nasileniu. Lęki, napięcia i stany przygnębienia były bardziej nasilone w ciągu pierwszego roku i były to typowe objawy dla zaburzeń adaptacyjnych. Dzięki pracy z psychologiem w ramach kompleksowej rehabilitacji powódka wyciszyła się i skupiła na swojej przyszłości.

W zakresie stanu zdrowia psychicznego powódka A. K. doznała 3% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu według pkt. 10a załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Obecnie w niewielkim stopniu nerwicowe zaburzenia adaptacyjne zakłócają funkcjonowanie powódki w codziennym życiu i nie wymagają stosowania farmakoterapii.

Dowód : / opinia biegłego psychiatry G. Z. z 14.04.2015 roku, k. 525-527 /.

Całkowity długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki w związku z wypadkiem wynosi **73 %**, tj. 5% z pkt. 24a, 5 % i 3 % z pkt. 10a, 20 % z pkt. 160 i 40 % z pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Rokowania co do ustąpienia objawów neurologicznych są wątpliwe.

Dowód : / opinia biegłego neurologa R. C. z dnia 30.05.2014 roku, k. 409-410; opinia biegłego do spraw (...) z dnia 27.10.2014 roku, k. 432-433; opinia uzupełniająca biegłego do spraw (...) z dnia 22.12.2014 roku, k. 470; opinia biegłego chirurga Z. C. z dnia 16.01.2015 roku, k. 480-481; opinia biegłego psychiatry G. Z. z 14.04.2015 roku, k. 525-527 /.

Powódka po wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku została uznana przez Powiatowy Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności przy (...) w L. orzeczeniem z dnia 16 września 2010 roku za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do dnia 30 września 2013 roku.

Następnie orzeczeniem z 24 października 2013 roku powódka uznana została za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do dnia 31 października 2017 roku.

W związku z tymi orzeczeniami powódka pobierała i pobiera zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 153 złote.

Dowód : / kopia orzeczenia z dnia 16.09.2010 roku, k. 112; kopia orzeczenia z dnia 24.10.2013 roku, k. 577-578; zeznania powódki A. K. od 00:29:19, k. 586 /.

Po wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku w związku z koniecznością leczenia i rehabilitacji powódka A. K. od 01 października 2009 roku do 31 sierpnia 2010 roku przebywała na urlopie szkolnym w Prywatnej Policealnej Szkole (...) Farmaceutycznej w K..

Na co dzień powódka przebywała w K. w wynajętym mieszkaniu, w którym mieszkała z kolegą i koleżanką.

Faktycznie naukę w zawodzie technika farmacji powódka przerwała ona na dwa lata.

Naukę na drugim roku na kierunku technika farmacji powódka kontynuowała następnie odpłatnie w nowej szkole (...) w K., a odpłatność za semestr wynosiła 1250 złotych. Szkołę tę A. K. ukończyła w 2012 roku i zdała egzamin uzyskując w sierpniu 2012 roku kwalifikacje zawodowe w zawodzie technika farmacji. Zawód technika farmacji uprawnia powódkę do pracy w aptece z tym, że obligatoryjnie należy odbyć dwuletni staż.

W 2010 roku A. K. podjęła trzyletnie (6 semestrów) studia zaoczne na kierunku pedagogiki w (...) Akademii im. (...) w K.. Studia były odpłatne w kwocie około 2000 złotych za semestr. Naukę tę ukończyła w 2013 roku uzyskując tytuł licencjata.

Następnie powódka kontynuowała naukę na dwuletnich studiach magisterskich w systemie zaocznym na Uniwersytecie Pedagogicznym w K.. Odpłatność za studia wynosiła 2000 złotych za semestr. Studia powódka ukończyła w 2015 roku i w dniu 30 czerwca 2015 roku obroniła pracę magisterską uzyskując tytuł magistra pedagogiki. Tytuł ten uprawnia powódkę do nauczania dzieci w klasach I-III w ramach edukacji wczesnoszkolnej.

Od 14 lipca 2014 roku przez około 8 miesięcy powódka odbywała staż w aptece w K. w zakładzie pracy chronionej i uzyskiwała z tego tytułu najniższe wynagrodzenie.

Przebywając w K. powódka utrzymywała się nadal z renty rodzinnej po ojcu w wysokości 800 złotych, do której prawo posiadała z uwagi na konstytuowanie nauki oraz z zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 złote.

Dowód : / zaświadczenie Prywatnej Policealnej Szkoły (...) Farmaceutycznej z 10.03.2010 roku, k. 122; faktura VAT nr (...), k. 9; faktura VAT nr (...), k. 10; faktura Vat nr (...), k. 11; faktura Vat nr (...), k. 12; umowa najmu z 30.06.2012 roku, k. 13-14; dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe z 31.08.2012 roku, k. 576; zeznania świadka K. Z. od 00:33:07 k. 325 i od 00:41:47 k. 325/2; ; zeznania świadka J. Z. od 00:54:21 k. 326; zeznania powódki A. K. od 00:17:53, k. 585/2 oraz od 00:25:20, k. 586 oraz od 00:51:50, k. 586/2 /

Przed wypadkiem z dnia 02 sierpnia 2009 roku powódka nabyła uprawnienia do prowadzenia samochodów i posiada prawo jazdy oraz prowadziła samochód jako kierowca. Po wypadku już nie jeździła samochodem z uwagi na niedowład lewej ręki.

Powódka jest osobą praworęczną.

Potrafi sama się ubrać i wykonać toaletę. Może sama wykonać pranie. Nie daje jednak rady sama prasować czy zawiązać butów.

Nadal mieszka z kolegą i koleżanką w wynajętym mieszkaniu w K. i czasem korzysta z ich pomocy przy wykonywaniu posiłków. Mieszkanie ma około 70 m², składa się z dwóch pokoi, kuchni i łazienki a powódka dzieli pokój z koleżanką. Za mieszkanie płaci powódka 700 złotych miesięcznie.

Powódka jest jedynaczką i nadal jest osobą stanu wolnego oraz nie posiada zstępnych.

Aktualnie powódka nie pracuje.

Posiadając uprawnienia technika farmacji oraz magistra pedagogiki A. K. liczy na zatrudnienie na ternie K..

Faktycznie powódka nadal swoją przyszłość wiąże z pracą w aptece jako technik farmacji.

Przechodziła praktyki w szkole i pytała jedynie na terenie Ł. oraz M. o pracę w szkole jednak nie składała żadnych wniosków w tym względzie.

Dowód : / zeznania powódki A. K. od 00:29:19 k. 586 oraz od 00:42:08, k. 586/2 oraz od 00:51:50, k. 586/2

A. K. pozostaje pod kontrolą lekarza neurologa w (...) s.c. (...) Neurologiczna w M., który przepisuje jej leki przeciwbólowe (typu ketonal, tramal) z uwagi na dolegliwości bólowe ręki. Wizyty odbywa raz na kilka miesięcy w ramach świadczeń NFZ.

Co kilka miesięcy również w ramach świadczeń NFZ powódka odbywa konsultacje u lekarza rehabilitanta w K..

Aktualnie powódka ma zaburzenie czucia w lewej ręce od łokcia do dłoni. Powyżej łokcia powódka ma zachowane czucie jednak subiektywnie odczuwa to inaczej niż w prawej ręce. Nadal nie może ruszać ręką lewą i dłonią lewą a palce ma nieruchome.

Powódka od stycznia 2013 roku do 11 kwietnia 2013 roku odbyła rehabilitację ambulatoryjną w Polskim Centrum (...) S.A. sp. komandytowa w (...) terapii w trybie ambulatoryjnym.

W okresie od 24 lutego 2014 roku do 11 kwietnia 2014 roku przechodziła dalszą rehabilitację ambulatoryjną w Polskim Centrum (...) S.A. sp. komandytowa w K., gdzie odbyła 17 godzin rehabilitacji funkcjonalnej.

W (...) Zakład (...) s.c w K. R. M. D. K. powódka w okresie od 04 lutego 2013 roku do 10 kwietnia 2013 roku odbyła 19 masażów wirowych, 23 ćwiczenia, 7 razy S., 7 masażów leczniczych.

Od kwietnia 2014 roku aż do tej pory w ramach świadczeń NFZ powódka przechodzi rehabilitację w 5 (...) Szpitalu (...) z Polikliniką SPZOZ w K. Są to ćwiczenia indywidualne, ćwiczenia wspomagane, ćwiczenia czynno-bierne, masaż wirowy, masaż klasyczny elektrostymulacja.

Rehabilitacja poprawia powódce pracę mięśni i chroni przed powstaniem przykurczy.

Powódka stosuje też lek o nazwie O. w związku z leczeniem osteoporozy w chorej lewej ręce oraz N. w związku z zaburzeniami czucia w lewej ręce.

Koszt tych leków łącznie z lekami przeciwbólowymi w skali miesiąca wynosi około 200 złotych.

Obecnie A. K. nie przechodzi już rehabilitacji odpłatnych.

W związku ze swoim stanem powódka nie wymaga żadnej specjalnej diety.

Blizny są dla powódki źródłem dyskomfortu.

Dowód : / karta informacyjna leczenia i postępowania rehabilitacyjnego z dnia 15.04.2014 roku, k. 540-542; zaświadczenie z 16.04.2013 roku, k. 346 i 543; zaświadczenie dotyczące rehabilitacji z 11.04.2013 roku, k. 347-348; zaświadczenie z 29.04.2014 roku 5 (...) Szpitalu (...) z Polikliniką SPZOZ w K., k. 549; zaświadczenie z 17.09.2014 roku 5 (...) Szpitalu (...) z Polikliniką SPZOZ w K., k. 550; zaświadczenie z 09.12.2014 roku 5 (...) Szpitalu (...) z Polikliniką SPZOZ w K., k. 550; zaświadczenie z 20.02.2015 roku 5 (...) Szpitalu (...) z Polikliniką SPZOZ w K., k. 551; zaświadczenie z 08.04.2015 roku 5 (...) Szpitalu (...) z Polikliniką SPZOZ w K., k. 552; skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 20.02.2015 roku, k. 548; skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 04.12.2014 roku, k. 547; skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 04.09.2014 roku, k. 546; skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne z 18.12.2014 roku, k. 544; zeznania powódki A. K. od 00:43:31 k. 586/2 oraz od 01:00:03 k. 587; fakty stwierdzone z urzędu k. 587 od 01:03:30; zaświadczenie lekarskie z 27.05.2014 roku, k. 545; zaświadczenie lekarskie z 19.09.2014 roku, k. 545; /.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 10 lutego 2010 roku Sądu Rejonowego w N. do sygn. akt II K 336/10 K. G. (3) został uznany za winnego tego, że w dniu 02 sierpnia 2009 roku w M. kierując samochodem marki V. (...) nr rej. (...) naruszył umyślnie środki bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że prowadząc samochód z niedozwolona, nadmierną prędkością, w niedostateczny sposób obserwował przedpole jazdy, nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych, na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, zjechał z drogi, uderzając w przystanek autobusowy, następstwem czego obrażeń ciała doznała pasażerka kierowanego przez niego samochodu A. K. w postaci częściowego uszkodzenia splotu ramiennego lewego, stłuczenia głowy, wstrząśnienia mózgu, złamania zespołu szczekowo-jarzmowego z ubytkiem dna oczodołu po stronie lewej- które to obrażenia spowodowały u pokrzywdzonej naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej siedmiu dni trwający - tj.

przestępstwa z art.177§1 k.k. i został skazany na karę jednego roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3-letni okres próby oraz grzywnę.

Dowód : / w aktach II 1K 336/10 Sądu Rejonowego w (...)– w szczególności: akt oskarżenia k. 36; wyrok z dnia 10 lutego 2010 roku, k.55 k.14 /.

K. G. (3) w dacie 02 sierpnia 2009 roku był ubezpieczony w (...) S.A. ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. (...) S.A. jest poprzednikiem prawnym strony pozwanej (...) S.A. w W..

Dowód: / kopia akt szkody: polisa nr (...) z dnia 29.06.2009 roku, k. 6 /

Z wniosku powódki A. K. w (...) S.A. toczyło się postępowanie likwidacyjne.

Powódka za pośrednictwem (...) S.A. we W. w piśmie z dnia 11 grudnia 2009 roku domagała się początkowo zapłaty zadośćuczynienia za krzywdę w kwocie 150 000 złotych, odszkodowania z tytułu kosztów opieki za okres od 21 sierpnia 2009 roku do 30 maja 2010 roku w kwocie 11 776 złotych według liczby godzin i stawki 8 zł za godzinę, kosztów diety w wysokości 3 510 złotych w ilości 234 dni po 15 zł dziennie.

Pismem z 04 stycznia 2010 roku powódka wystąpiła o zwrot kosztów rehabilitacji w kwocie 7800 złotych dołączając fakturę za turnus od 07 do 22 grudnia 2009 roku w (...) S.A. Votum.

Pismem z 26 stycznia 2010 roku powódka wystąpiła o zwrot kosztów rehabilitacji w kwocie 7200 złotych dołączając fakturę za turnus od 03 do 16 stycznia 2010 roku w (...) S.A. Votum.

Pismem z 29 stycznia 2010 roku powódka wystąpiła o zwrot kosztów rehabilitacji w kwocie 4 500 złotych dołączając fakturę z 22 stycznia 2010 roku w (...) S.A. Votum.

Decyzją z 05 stycznia 2010 roku przyznano powódce kwotę 50 000 złotych tytułem bezspornego zadośćuczynienia oraz kwotę 2 688 złotych tytułem odszkodowania jako zwrot kosztów opieki. Kwotę tę wypłacono na rachunek (...) S.A. we W. w dniu 09 lutego 2010 roku.

Pismem z dnia 02 lutego 2010 roku powódka wystąpiła o zwrot kosztów leczenia w kwocie tymczasowej 913,79 złotych.

Pismem z 23 lutego 2010 roku powódka wystąpiła o zwrot kosztów rehabilitacji w kwocie 6 000 złotych dołączając fakturę z 16 lutego 2010 roku w (...) S.A. Votum.

Pismem z 06 kwietnia 2010 roku powódka podniosła kwotę żądanego zadośćuczynienia do kwoty 200 000 złotych oraz zgłosiła roszczenie o zwrot kosztów leczenia w kwocie 371,60 złotych.

W dniu 30 kwietnia 2010 roku zaopiniowano pozytywnie kwotę 775,44 złotych tytułem zwrotu kosztów zakupu leków i środków ortopedycznych i kwotę tę wypłacono na rachunek (...) S.A. w dniu 13 maja 2010 roku.

W dniu 17 maja 2010 roku powódka przedstawiając faktury wniosła o zwrot dalszych kosztów leczenia w kwocie 4 654,73 złote i zgłosiła roszczenie o zwrot kosztów dojazdu do placówek medycznych w kwocie 1 658,46 złotych.

W dniu 02 lipca 2010 roku uznano kwotę 19,23 złotych tytułem zwrotu kosztów zakupu leków oraz kwotę 1658,46 złotych tytułem zwrotu kosztów dojazdu. Kwoty te wypłacono 05 lipca 2010 roku.

Pismami z dnia 04 sierpnia 2010 roku, 13 sierpnia 2010 roku i 26 listopada 2010 powódka wniosła o zwrot dalszych kosztów leczenia w kwocie 5144,75 złotych w (...) S.A. Votum załączając faktury za okres od kwietnia 2010 roku do listopada 2010 roku.

Decyzją z dnia 29 grudnia 2010 roku zaakceptowano do wypłaty kwotę **17 545** złotych tytułem zwrotu kosztów rehabilitacji, w tym za okres od grudnia 2009 roku do kwietnia 2010 roku w wysokości 12 500 złotych i za okres od maja do lipca 2010 roku w kwocie 5045 złotych. Kwotę te wypłacono 04 stycznia 2011 roku.

W dniu 08 lutego 2011 roku (...) S.A. zaakceptowało do wypłaty powódce dodatkowo kwotę **2000** złotych tytułem kosztów rehabilitacji za wrzesień i listopad 2010 roku. Kwotę te wypłacono 24 lutego 2011 roku wraz z kwotą 50 000 złotych tytułem dopłaty zadośćuczynienia.

Powódka pismem z dnia 03 czerwca 2011 roku zgłosiła roszczenie o zwrot kosztów leczenia dołączając 12 faktur za okres od sierpnia 2010 roku do kwietnia 2011 roku w kwocie 12 777 złotych.

Pismem z dnia 16 lutego 2012 roku powódka wniosła o dopłatę zadośćuczynienia w dalszej kwocie 100 000 złotych oraz o zwrot kosztów leczenia w kwocie 10 277 złotych za okres od kwietnia 2011 roku do grudnia 2011 roku. Zgłosiła nadto roszczenie o zapłatę renty za zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość w kwocie 1317 złotych brutto minimalnego wynagrodzenia.

Decyzją z dnia 04 maja 2012 roku (...) S.A. odmówiło wypłaty powódce dalszego zadośćuczynienia. Odmówiono też wypłaty powódce świadczenia rentowego uznając, że roszczenie to nie zostało przez powódkę wykazane tak co do zasady jak i wysokości.

W toku postępowania likwidacyjnego powódka była badana przez lekarzy orzeczników. W badaniu przez neurologa ze stycznia 2010 roku stwierdzono u niej uszczerbek na zdrowiu na poziomie 40 %, a przez ortopedę 38 % uszczerbku. W badaniu neurologa ze stycznia 2011 roku stwierdzono u niej 45 % uszczerbek na zdrowiu.

Łącznie tytułem kosztów rehabilitacji odpłatnej wypłacono powódce w postępowaniu likwidacyjnym kwotę **19 545** złotych (2000 zł + 17 545 złotych).

Dowód: / kopia akt szkody: zgłoszenie szkody pismo (...) S.A. z 11.12.2009 roku, k. 25-28; operat szkodowy, k. 70; polecenie wypłaty z 05.01.2010, k. 73; pismo (...) S.A z 04.01.2010 roku, k.60; faktura, k. 59; pismo (...) S.A z 26.01.2010 roku, k.66; faktura, k. 65; pismo (...) S.A. z 29.01.2010 roku, k. 92, faktura, k. 91; pismo (...) S.A z 02.02.2010 roku, k.90; pismo (...) S.A z 05.02.2010 roku, k.101; pismo (...) z 08.03.2010, k. 102; pismo votum S.A. z 23.02.2010 roku, k. 105; faktura, k. 104; pismo (...) S.A z 06.04.2010 roku, k.129; faktury k. 106-108; operat szkody, k. 127; pismo (...) z 30.04.2010 roku, k. 128; polecenie przelewu, k. 130; pismo (...) S.A. z 17.05.2010 roku, k. 146; pismo (...) z 23.06.2010 roku, k. 150; operat szkody, k. 151-152; polecenie wypłaty z dnia 02.07.2010 roku, 154; faktury, k. 156-165; pismo (...) S.A. z dnia 04.08.2010, k. 165-166; pismo (...) S.A. z dnia 13.08.2010 roku, k. 180; faktury, k. 169-171; pismo (...) S.A. z 26.11.2010 roku, k. 262; faktury (...); pismo (...) S.A. z dnia 22.12.2010 roku, k. 272; operat szkody, k. 275; pismo (...) S.A. z dnia 29.12.2010 roku, k. 276; polecenie wypłaty z dnia 29.12.2010 roku, k.277; pismo (...) S.A. z dnia 08.02.2011 roku, k. 295; zlecenie wypłaty k. 296-297; polecenie wypłaty z 18.02.2011 roku, k. 298; pismo (...) S.A. z 23.03.2011 roku, k. 301; pismo (...) S.A z 03.06.2011, k. 317; faktury k. 305-316; pismo votum S.A. z 16.02.2012 roku, k. 318-321; faktury, k. 323-332; pismo (...) S.A. y 04.05.2012 roku, k. 346 -347; orzeczenie lekarskie, k. 39-47; orzeczenie lekarskie, k. 49-55; orzeczenie lekarskie, k. 284-288/

Strona pozwana G. Towarzystwo u/bezpieczne S.A. w W. jest następcą prawnym (...) S.A.

/bezsporne/

Dowód: / odpis z KRS (...), k. 276-292 /.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dołączonych do akt dokumentów, których wiarygodność i autentyczność nie zostały przez strony podważone, nie wzbudziły także zastrzeżeń Sądu, dokumentów z akt II 1 K 336/10 Sądu Rejonowego N., opinii biegłych, zeznań świadków oraz dowodu z zeznań stron ograniczonego do zeznań powódki.

Fakt wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku w M. i jego przebieg nie budzi wątpliwości w świetle materiału dowodowego zebranego w sprawie II 1K 336/10 Sądu Rejonowego w N. oraz opinii z 25 marca 2014 roku biegłego do spraw rekonstrukcji wypadków drogowych S. B. (k. 375-404).

Dowody zebrane w sprawie karnej i wyniki opinii wyjaśniają, iż zachowanie kierującego samochodem V. (...) nr rej. (...) K. G. (3) było nieprawidłowe. Naruszył on zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że prowadząc samochód z niedozwoloną, nadmierną prędkością, w niedostateczny sposób obserwował przedpole jazdy, nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych, na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, zjechał z drogi, uderzając w przystanek autobusowy. W obrębie niebezpiecznego zakrętu jechał z prędkością około 109 km/h, która nie zapewniała mu możliwości zapanowania nad pojazdem w chwili, gdy kierowanie pojazdem należało podporządkować do powstałej sytuacji na drodze. Na analizowanym odcinku drogi administracyjna prędkość wynosiła do 60 km/h.

W oparciu o dokumenty z placówek medycznych dołączone do pozwu (karty informacyjne leczenia szpitalnego, historie choroby, wyniki badań i konsultacje neurologiczne – k.18-100) Sąd ustalił jakich obrażeń w wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku doznała powódka oraz jak chronologicznie następował jej proces leczenia.

Niewątpliwie w wyniku zderzenia samochodów powódka doznała: doznała stłuczenia głowy, wstrząśnienia mózgu, złamania zespołu jarzmowo-szczękowego z ubytkiem dna oczodołu po stronie lewej, skręcenia kręgosłupa szyjnego, uszkodzenia lewego splotu ramiennego, przerwania gałęzi brzusznych nerwów rdzeniowych C/C6, wyrwania gałęzi brzusznych nerwu rdzeniowego C7,C8.

Była hospitalizowana kolejno w Szpitalu (...) im, J, Ś. w N., w Szpitalu im. (...) w K., Szpitalu (...) w L. oraz (...) Szpitalu (...) we W. gdzie w dniu 19 października 2009 roku wykonano u powódki w znieczuleniu ogólnym operację mikrochirurgiczną rekonstrukcji gałęzi brzusznych nerwów rdzeniowych C5,C6 z wszczepami nerwu łydkowego powódki. Wykonano nadto rekonstrukcję pozaanatomiczną selektywną nerwu rdzeniowego C8:części czuciowej nerwami nadobojczykowymi i części ruchomej gałązkami nerwu dodatkowego oraz rekonstrukcję pozaanatomiczną gałęzi brzusznej nerwu rdzeniowego C7 nerwami splotu szyjnego.

Z dokumentów dołączonych do pozwu (k. 123-180) i dalszych pism (k. 205-258) wynika nadto, iż powódka przechodziła odpłatną rehabilitację stacjonarną i ambulatoryjną w (...) S.A. w K.. Było to łącznie kilkaset godzin rehabilitacji długoterminowej i indywidualnej w celu zminimalizowania skutków przebytego urazu jak również poprawy funkcji kończyny lewej górnej w zakresie podpierania się na kończynie, podnoszenia i przenoszenia przedmiotów o różnym ciężarze, wykonywania nią czynności precyzyjnych, takich jak kąpanie, zapinanie guzików, sznurowanie obuwia, naukę chwytu pensetowego, szcypcowego, i opuszkowego, a także wypracowanie reakcji obronnych w razie utraty równowagi. Z uwagi na młody wiek powódki intensywna rehabilitacja była niezbędna do przywrócenia jak największej niezależności w życiu codziennym. Rehabilitacja powódki w tej placówce nie była ograniczona do tygodni czy miesięcy co ma miejsce w przypadku placówek świadczących usługi dla NFZ.

Odnośnie uszczerbku powódki na zdrowiu i widoków powodzenia powódki na przyszłość Sąd oparł się na opiniach biegłych: neurologa R. C. z dnia 30 maja 2014 roku (k. 409-410), ortopedy W. S. (1) z dnia 27 października 2014 roku (k. 432-433 i k. 470), chirurga Z. C. z dnia 16 stycznia 2015 roku (k. 480-481) i psychiatry G. Z. z 14 kwietnia 2015 roku (k. 525-527), które są logiczne, rzeczowe i pełne a nie zostały skutecznie podważone przez strony.

Przeprowadzenia dowodu z opinii domagała się powódka (k. 1), która początkowo wniosła o opinię neurologa, ortopedy i chirurga na okoliczność wyceny procentowego uszczerbku na zdrowiu, rokowań co do odzyskania pełnej sprawności fizycznej, możliwych w przyszłości skutków wypadku w sferze zdrowotnej oraz celowości odbywania rehabilitacji.

W piśmie z 26 sierpnia 2014 roku (k. 421-422) powódka wniosła dodatkowo o opinię psychiatry celem wyceny ewentualnego uszczerbku na zdrowiu psychicznym powódki.

Biegła sądowa z zakresu neurologii R. C. (k.409-410) dokonała rzeczowej i fachowej diagnozy obrażeń neurologicznych powódki, ich wpływu na obecne funkcjonowanie oraz wywołanego przez nie trwałego uszczerbku na zdrowiu. Bezsposornie w związku z uszkodzeniem spłotu barkowego powódka wymagała systematycznego leczenia i systematycznej rehabilitacji jednak w ocenie neurologicznej nie uzyskano istotnej poprawy.

Obecnie w badaniu utrzymuje się nadal wiotkie porażenie kończyny górnej lewej z zanikiem mięśni, zniesieniem odruchów głębokich i zaburzeniami czucia powierzchniowego, co kwalifikować należy jako stały uszczerbek na zdrowiu na poziomie 40 % z pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu. Zaburzenia te są utrwalone i powrót funkcji kończyny górnej lewej jest mało prawdopodobny.

Powódka nie złożyła zastrzeżeń do opinii neurologa (k. 420 w zw. z k. 421-422).

Strona pozwana zaś złożyła zarzuty (k. 425-426) jedynie w zakresie opinii biegłego co do zasadności prowadzenia rehabilitacji powódki w ramach niepublicznej jednostki medycznej.

W ocenie Sądu tego typu zarzuty nie mogły odnieść skutków, gdyż faktem powszechnie znanym jest, że w ramach świadczeń gwarantowanych przez NFZ powódka nie mogła by liczyć na szybką i nielimitowaną czasowo rehabilitację.

Zwrócili na to uwagę biegli ortopeda i chirurg opiniujący w sprawie (k. 433, 481).

Biegły ortopeda W. S. (2) w opinii z dnia 27 października 2014 roku (k.432-433) stały uszczerbek na zdrowiu powódki również określił na poziomie 40 % z pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

W opinii uzupełniającej z dnia 22 grudnia 2014 roku (k. 470) wyjaśnił logicznie, iż zaburzenia funkcji kończyny górnej powódki są następstwem i wtórnymi objawami uszkodzenia spłotu barkowego i zostały już uwzględnione w opinii neurologicznej przy ocenie wysokości uszczerbku na zdrowiu a niedopuszczalne jest dwukrotne ocenianie o uszczerbku na zdrowiu spowodowanego tymi samymi zaburzeniami funkcji.

Opinię z dnia 27 października 2014 roku (k.432-433) należało podzielić.

O uzupełnienie opinii biegłego ortopedy wносиła powódka (k. 453-454) domagając się wyjaśnienia czy w związku z uszkodzeniem spłotu barkowego powódki doszło do uszczerbków ortopedycznych kwalifikowanych z pkt. 118, 130 i 136 cytowanego wyżej rozporządzenia.

W świetle opinii uzupełniającej z dnia 22 grudnia 2014 roku (k. 470), iż niedopuszczalne jest dwukrotne ocenianie o uszczerbku na zdrowiu spowodowanego tymi samymi zaburzeniami funkcji uznać należało, że wątpliwości powódki zostały należycie wyjaśnione. Nadto biegły ortopeda potwierdził zasadność i celowość odbywania przez powódkę dotychczasowej odpłatnej rehabilitacji, zwrócił uwagę na potrzebę prowadzenia dalszej rehabilitacji oraz wyraził opinię że rokowania co do odzyskania przez powódkę pełnej sprawności fizycznej po pięciu latach od wypadku z uwagi na utrwalenie zmian są złe.

Strona pozwana nie składała zarzutów do opinii biegłego ortopedy.

Podzielić należało opinię biegłego chirurga Z. C. z dnia 16 stycznia 2015 roku (k. 480-481). Całkowity uszczerbek na zdrowiu powódki określił on na 70 % .

Biegły opiniował, iż 40 % uszczerbek wynika pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Pozostałe obrażenia związane z obrażeniami głowy i złamaniem zespołu jarzmowo – szczękowego skutkowały u powódki dalszym trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 10 %, tj. pkt. 10a – 5% i pkt. 24a – 5 % załącznika w/w rozporządzenia.

W związku ze złamaniem kości jarzmowej lewej z przemieszczeniem i leczeniem operacyjnym stwierdza się u powódki bliznę pooperacyjną powieki dolnej oka lewego długości 2,5 cm oraz nieznaczną asymetrię twarzy. Nadto stwierdza się pozaciąganą pooperacyjną bliznę szyi i okolicy obojczyka lewego o długości 19 cm, zanik mięśni lewego barku i kończyny górnej lewej (obwód ramienia lewego – 21 cm, prawego 27 cm). W związku z wykonaną w (...) Szpitalu (...) we W. operacją pobrania nerwu z łydki powódki stwierdza się pozaciąganą bliznę pooperacyjną po stronie bocznej podudzia lewego długości 27 cm. Po leczeniu neurochirurgicznym blizny pooperacyjne szyi i podudzia lewego powodują oszpecenie A. K. bez zaburzeń funkcji na poziomie 20 %, tj. 10 % z pkt. 55 i 10 % z pkt. 160 w/w załącznika rozporządzenia.

Powódka nie kwestionowała opinii Z. C. (k. 489 w zw. z k. 493).

Strona pozwana zaś w zarzutach do opinii (k. 500-501) nie zgodziła się co do kwalifikacji procentowej blizn.

W uzupełniającej opinii z 04 marca 2015 roku (k. 512) biegły Z. C. wyjaśnił, iż przyjęcie 10 % uszczerbku na zdrowiu dla każdej z rozległych blizn powódki jest zasadne i zobiektywizowane.

Do opinii uzupełniającej zarzuty nie były już składane.

Sąd był w stanie samodzielnie na rozprawie z dnia 23 lipca 2015 roku (k. 587 od 01:03:30) ustalić jak rozległe blizny w okolicy szyi, obojczyka i lewej nogi ma powódka.

Z opinii psychiatry G. Z. z dnia 14 kwietnia 2015 roku (k. 525-527) którą Sąd podzielił wynika, że w wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku powódka przechodziła nerwicowe zaburzenia adaptacyjne o niewielkim nasileniu. Lęki, napięcia i stany przygnębienia były bardziej nasilone w ciągu pierwszego roku i były to typowe objawy dla zaburzeń adaptacyjnych. Dzięki pracy z psychologiem w ramach kompleksowej rehabilitacji powódka wyciszyła się i skupiła na swojej przyszłości. W zakresie stanu zdrowia psychicznego powódka A. K. doznała 3% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu według pkt. 10a załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu. Obecnie w niewielkim stopniu nerwicowe zaburzenia adaptacyjne zakłócają funkcjonowanie powódki w codziennym życiu i nie wymagają stosowania farmakoterapii.

Opinia psychiatry nie była przedmiotem zarzutów stron (k. 556 i 562).

Ostatecznie Sąd podzielił opinie biegłych, iż całkowity długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki w związku z wypadkiem wynosi 73 %, tj. 5% z pkt. 24a, 5 % i 3 % z pkt. 10a, 20 % z pkt. 160 i 40 % z pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Świadkowie K. Z. (od 00:18:19 k. 324/2) – matka powódki oraz J. Z. (od 00:46:10 k. 325/2) ojczym powódki złożyli zeznania, które w ocenie Sądu co do istotnych w sprawie szczegółów zasługiwały na wiarę. Świadkowie ci z racji pokrewieństwa oraz powinowactwa mają stały kontakt z powódką. W ocenie Sądu wiarygodności zeznań powyższych świadków nie osłabia łączący ich szczególny stosunek bliskości z powódką.

Świadkowie złożyli dość rzeczowe zeznania na okoliczność stanu zdrowia oraz stylu życia powódki przed wypadkiem z dnia 02 sierpnia 2009 roku oraz opisali zmianę w tych dziedzinach, jaka nastąpiła po wypadku. Świadkowie posiadali przy tym miarodajne informacje, ponieważ na co dzień pozostają w kontakcie z powódką. Nie wyolbrzymiali oni jednak cierpień powódki a zgodnie z prawdą opisali, że w kwestiach dnia codziennego powódka nie korzystała i nadal nie korzysta z pomocy opiekunek, a była i jest nadal dość samodzielna.

Powódka słuchana przed Sądem podczas rozprawy w dniu 12 marca 2013 roku (k.326/2) oświadczyła, że nie pamięta przebiegu wypadku.

Z kolei przed Sądem w dniu 23 lipca 2015 roku A. K. (od 00:16:25 k.585/2) zeznawała logicznie i wiarygodnie na okoliczności związane z jej życiem po wypadku, nauką, pracą i rehabilitacją.

W ocenie Sądu brak podstaw do kwestionowania powyższych ustaleń.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony (art.822§1 k.c.).

Odpowiedzialność strony pozwanej jako towarzystwa ubezpieczeniowego wynika z ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124 poz.1152), która w art.13 ust.2 oraz art.36 ust.1 stanowi, iż odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Ubezpieczyciel odpowiada w granicach odpowiedzialności osoby u niego ubezpieczonej.

Z mocy art. 436 § 2 k.c. w razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody posiadacze mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych. Również tylko na zasadach ogólnych osoby te są odpowiedzialne za szkody wyrządzone tym, których przewożą z grzeczności.

Bezspornie w dniu 02 sierpnia 2009 roku powódka A. K. była grzecznościowo odwożona z wesela przez K. G. (1). Podróżowała na tylnej kanapie samochodu i miała zapięte pasy bezpieczeństwa (opinia biegłego B. ds. rekonstrukcji wypadków drogowych k. 398).

Odpowiedzialność strony pozwanej jako ubezpieczyciela sprawcy wypadku, tj. K. G. (1), który przewoził powódkę z grzeczności, co do zasady nie została zakwestionowana.

Kierujący pojazdem został prawomocnie skazany za umyślnie naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym skutkujące wypadkiem oraz spowodowaniem obrażeń ciała powódki wyrokiem z dnia 10 lutego 2010 roku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu w sprawie II K 336/10).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie jest związany ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego (art.11 k.p.c.).

Powyższe oznacza, iż sąd jest związany w sprawie cywilnej tylko tymi ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku, które dotyczą popełnienia przestępstwa. Prejudycjalność wyroku karnego oznacza więc, że sąd rozpoznający sprawę cywilną obowiązują ustalenia faktyczne sądu karnego, które w sprawie cywilnej nie mogą być obalone ani pominięte. Odnosi się to do osoby sprawcy, przedmiotu przestępstwa i czynu przypisanego skazanemu (tak: wyrok SN z dnia 10 lutego 2010 roku V CSK 267/09, publ. LEX nr 794582).

W postępowaniu cywilnym dopuszczalne jest jednak badanie, czy poszkodowany przyczynił się do powstania szkody - art. 362 k.c. (tak: uchwała SN z dnia 02 kwietnia 1971 roku III CZP 66/70, publ. LEX nr 6901).

Przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody stanowi bowiem kwestię prawną podlegającą uwzględnieniu przez sąd zawsze wtedy, gdy ustalony w sprawie stan faktyczny uzasadnia pozytywną ocenę w tym zakresie, nawet w sytuacji, gdy istnieje prawomocny wyrok skazujący, co do popełnienia przestępstwa (tak: wyrok SN z dnia 07 maja 2010 roku III CSK 229/09, publ. LEX nr 602264).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie poglądy te podziela.

Strona pozwana zgłosiła (k. 266) zarzut przyczynienia powódki do powstania szkody wynikły z niezapięcia pasów bezpieczeństwa.

Podkreślić należy, iż zgodnie z treścią art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Odpowiedzialność odszkodowawcza przejawia się w postaci stosunku zobowiązaniowego łączącego poszkodowanego (wierzyciel) z podmiotem, któremu zostanie przypisana odpowiedzialność (dłużnik), a przedmiotem zobowiązania jest świadczenie odszkodowawcze.

Nałożenie obowiązku naprawienia szkody uzależnione jest zatem od zaistnienia przesłanek, którymi są: 1) zdarzenie, z którym na określonych zasadach normy prawne wiążą obowiązek naprawienia szkody przez dłużnika; 2) szkoda; 3) związek przyczynowy, pozwalający ustalić, że zdarzenie jest przyczyną szkody.

Uznać trzeba, iż na gruncie art. 361 § 1 k.c. ustawodawca odwołuje się do teorii adekwatnego związku przyczynowego, która odpowiedzialnością podmiotu obejmuje jedynie zwykłe (regularne) następstwa danej przyczyny.

Dla stwierdzenia w określonym stanie faktycznym adekwatnego związku przyczynowego należy po pierwsze ustalić, czy zdarzenie stanowi warunek konieczny wystąpienia szkody (test *conditio sine qua non*), a po drugie ustalić, czy szkoda jest normalnym następstwem tego zdarzenia (tzw. selekcja następstw).

Przepis art. 362 k.c. wskazuje zaś, iż jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, to obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Dominuje stanowisko, które uzależnia przesłankę przyczynienia od zasady odpowiedzialności dłużnika (tak: wyrok SN z 31 marca 1998 r., II CKN 663/97, niepubl.; wyrok SN z 13 października 1998 r., II UKN 259/98, publ. OSNP 1999, nr 21, poz. 698).

Według tej koncepcji, poza wymaganym zawsze adekwatnym związkiem przyczynowym, konieczne jest ustalenie winy poszkodowanego, jeżeli dłużnik odpowiada na zasadzie winy (art. 415 k.c.). Natomiast gdy odpowiedzialność dłużnika jest niezależna od winy (ryzyko, zasada słuszności art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c.), wówczas dla stwierdzenia przyczynienia się poszkodowanego do wyrządzenia szkody wystarczy obiektywna nieprawidłowość jego zachowania.

Istnienie adekwatnego związku przyczynowego między zachowaniem poszkodowanego a szkodą stanowi wystarczającą przesłankę do uznania, że ten przyczynił się do powstania szkody, co umożliwia sądowi odpowiednie zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody, stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Przyczynienie się do szkody występuje wtedy, gdy w wyniku badania stanu faktycznego sprawy dojść trzeba do wniosku, że bez udziału poszkodowanego szkoda hipotetycznie nie powstałaby lub nie przybrałaby rozmiarów, które ostatecznie w rzeczywistości osiągnęła (tak: wyrok SN z dnia 07 maja 2010 roku III CSK 229/09, publ. LEX nr 602264).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie poglądy te podziela.

Ustalenie faktu przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, stanowi jedynie sygnał do możliwości miarkowania należnych mu świadczeń przez Sąd, który powinien wziąć pod uwagę całokształt okoliczności sprawy.

Sąd nie jest zobligowany do automatycznego obniżenia odszkodowania lub zadośćuczynienia, winien jednak wedle swego uznania rozważyć, czy stopień przyczynienia poszkodowanego, nie usprawiedliwia umniejszenia należnego mu świadczenia. Takie zapatrywanie wyraził Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. I PK

37/09, publ. LEX nr 523542, w którym podkreślił, że: w art. 362 k.c. zasadniczą, niejako wstępną przesłanką jest przyczynienie się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody.

Jeżeli natomiast takiego przyczynienia nie ma, to nie może być zmniejszony obowiązek naprawienia szkody. Jeżeli zaś zachodzi ów warunek wstępny, to rozmiar zmniejszenia zależy od okoliczności. Mogą to być okoliczności wskazujące na zwiększenie lub zmniejszenie zakresu miarkowania.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie okoliczność posiadania zapiętych pasów bezpieczeństwa przez powódkę A. K. w chwili wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku nie budzi wątpliwości w świetle obrażeń jakich doznała ona w wypadku.

Powódka podróżowała na tylnej kanapie samochodu za fotelem kierowcy, a doznała stłuczenia głowy, wstrząśnienia mózgu, złamania zespołu jarzmowo-szczękowego z ubytkiem dna oczodołu po stronie lewej, skręcenia kręgosłupa szyjnego, uszkodzenia lewego splotu ramiennego, przzerwania gałęzi brzusznych nerwów rdzeniowych C/C6, wyrwania gałęzi brzusznych nerwu rdzeniowego C7,C8.

Obrażenia te na co wskazuje opinia S. B. biegłego do spraw rekonstrukcji wypadków (k. 398) świadczą niezbicie, że powódka w chwili wypadku miała zapięte pasy bezpieczeństwa.

Strona pozwana nie wykazała z kolei (art. 6 k.c.) okoliczności przeciwnej.

Z drugiej strony biegły ds. ruchu drogowego S. B. opiniował (k. 398), że zachowanie kierującego K. G. (1), który stracił panowanie nad pojazdem z powodu nadmiernej prędkości było wyłączną przyczyną wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku.

K. G. (1) kierując samochodem V. (...) poruszał się z prędkością około 109 km/h, czyli wyższą od dozwolonej o około 50 km/h.

Kierujący pojazdem jest obowiązany zaś jechać z prędkością zapewniającą panowanie nad pojazdem, z uwzględnieniem warunków, w jakich ruch się odbywa, a w szczególności: rzeźby terenu, stanu i widoczności drogi, stanu i ładunku pojazdu, warunków atmosferycznych i natężenia ruchu (art.19 ust.1 ustawy prawo o ruchu drogowym).

Gdyby kierujący K. G. (1) poruszał się z prędkością dozwoloną, czyli 60 km/h to do wypadnięcia z toru jazdy by nie doszło, a w każdym razie byłby w stanie zatrzymać pojazd przez torem kolizyjnym. Niezależnie od tego, że K. G. (1) naruszył zasadę poruszania się z prędkością administracyjnie dopuszczalną, w ocenie Sądu naruszył też zasadę poruszania się z prędkością bezpieczną. Wjeżdżając w łuk drogi, za którym dalszy odcinek trasy był niewidoczny, powinien zredukować prędkość do takiej, by był w stanie nagle zatrzymać pojazd przed ewentualnie mogącą się pojawić przeszkodą. K. G. (4) nie zapewnił sobie takiej prędkości i tym samym w istotnym stopniu przyczynił się do zaistnienia zdarzenia.

Z uwagi na zakres i znaczenie uchybień K. G. (1) Sąd ocenił, iż powódka A. K. nie przyczyniła się do zaistnienia zdarzenia, natomiast po stronie kierującego spoczywa zasadnicza odpowiedzialność za skutki wypadku.

Ustalony stan faktyczny wskazuje, iż nieprawidłowe zachowania kierującego pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z powstaniem szkody po stronie powódki.

Co do zadośćuczynienia

Powódka domagała się ostatecznie (k. 1 i 535) zasądzenia zadośćuczynienia w wysokości 100 000 złotych z odsetkami ustawowymi od kwoty 50 000 zł od dnia 24 marca 2011 roku (jako dnia następnego po wydaniu decyzji przez ubezpieczyciela przyznającej 100000 zł tytułem zadośćuczynienia i traktującej tę kwotę z tego tytułu jako ostateczną)

i 50 000 zł od dnia następnego doręczeniu stronie pozwanej odpisu pozwu, tj. od dnia 14 listopada 2012 roku (doręczenie odpisu pozwu (...) nastąpiło 13.11.201. k. 323) – do dnia zapłaty.

Podkreślić trzeba, iż w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art.445 § 1 k.c. w zw. z art.444 § 1 k. c.).

Przewidziane w art. 445 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę ma na celu naprawienie - przez rekompensatę pieniężną - szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Charakter roszczenia o zadośćuczynienie jest taki, że wysokość przyznanej kwoty za doznane krzywdy powinna uwzględniać zarówno cierpienia powstałe w wyniku wypadku, jak też czas trwania cierpień psychicznych i fizycznych związanych ze skutkami wypadku (a zatem również z uwagi na nieodwracalność skutków wypadku cierpienia na przyszłość), rokowania na przyszłość. Wskutek doznania uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia wywołanego jednym zdarzeniem, poszkodowanemu, co do zasady, przysługuje prawo tylko do jednorazowego zadośćuczynienia o jakim mowa w art. 445 § 1 k.c. Oznacza to, że sąd, rozstrzygając o takim świadczeniu, ma obowiązek objąć orzeczeniem całość doznanej przez powoda krzywdy, w tym również takiej, która polega na nieuchronnym pogorszeniu się w przyszłości stanu jego zdrowia lub innych niekorzystnych konsekwencjach czynu niedozwolonego, które w chwili wyrokowania są pewne lub dają się przewidzieć z dużym prawdopodobieństwem (tak: wyrok SA w Szczecinie z dnia 25 października 2012 roku, sygn. I ACa 396/12, pub. LEX nr 1237843).

B. przed wypadkiem powódka A. K. była osobą młodą - około 20 letnią, sprawną fizycznie i psychicznie oraz uczącą się w zawodzie technika farmacji. Powódka zatem miała całe życie przed sobą oraz plany, aby zdobyć zawód i wykształcenia a potem pracować jako farmaceuta. W chwili wypadku powódka pobierała rentę rodzinną przysługującą jej po śmierci ojca. Zamieszkiwała co do zasady z matką i ojczymem w miejscowości P., z tym, że z uwagi na pobieranie nauki w Prywatnym Technikum przebywała w roku szkolnym w K.. Pomimo młodego wieku powódka była wówczas aktywną kobietą i posiadała uprawnienia do kierowania pojazdami. Była w pełni samodzielna, nie wymagała pomocy osoby drugiej.

Obecnie powódka ma 25 lat i z uwagi na odniesione obrażenia w wypadku z 02 sierpnia 2009 roku stała się osobą nie w pełni sprawną fizycznie.

Szczególnie dotkliwe w skutkach dla powódki okazało się uszkodzenia lewego splotu ramiennego i przerwanie gałęzi brzusznych nerwów rdzeniowych C/C6 oraz wyrwanie gałęzi brzusznych nerwu rdzeniowego C7,C8, gdyż prowadzi ono faktycznie do nieodwracalnych zmian w zakresie kończyny górnej lewej. Pomimo podjętego leczenia operacyjnego polegającego między innymi na wszczepieniu nerwów z okolic łydki i intensywnej rehabilitacji, która była celowa i konieczna powódka nie odzyskała i najprawdopodobniej nie odzyska już sprawności lewej ręki.

Obecnie w badaniu neurologicznym utrzymuje się wiotkie porażenie kończyny górnej lewej z zanikiem mięśni, zniesieniem odruchów głębokich i zaburzeniami czucia powierzchniowego, co kwalifikować należy jako stały uszczerbek na zdrowiu na poziomie 40 % z pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu. Zaburzenia te są utrwalone i powrót funkcji kończyny górnej lewej jest mało prawdopodobny.

Pozostałe obrażenia związane z obrażeniami głowy i złamaniem zespołu jarzmowo – szczękowego skutkowały u powódki dalszym trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 10 %, tj. pkt. 10a – 5% i pkt. 24a – 5 % załącznika w/w rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku.

W wyniku wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku w związku ze złamaniem kości jarzmowej lewej z przemieszczeniem i leczeniem operacyjnym stwierdza się bliznę pooperacyjną powieki dolnej oka lewego długości 2,5 cm oraz nieznaczną asymetrię twarzy. Nadto stwierdza się pozaciąganą pooperacyjną bliznę szyi i okolicy obojczyka lewego o długości 19 cm, zanik mięśni lewego barku i kończyny górnej lewej (obwód ramienia lewego – 21 cm, prawego 27 cm). W

związku z wykonaną w (...) Szpitalu (...) we W. operacją pobrania nerwu z łydki powódki stwierdza się pozaciaganą B. pooperacyjna po stronie bocznej podudzia lewego długości 27 cm.

Jak wynika z opinii biegłego Z. C. (k. 480-481 i k. 512) po leczeniu neurochirurgicznym blizny pooperacyjne szyi i podudzia lewego powodują oszpecenie powódki bez zaburzeń funkcji na poziomie 20 %, tj. 10 % z pkt. 55 i 10 % z pkt. 160 załącznika cytowanego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku.

W wyniku wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku powódka przechodziła nerwicowe zaburzenia adaptacyjne o niewielkim nasileniu. W zakresie stanu zdrowia psychicznego powódka A. K. doznała 3% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (525-527) według pkt. 10a załącznika wskazanego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Całkowity długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki w związku z wypadkiem wynosi zatem łącznie **73 %**, tj. 5% z pkt. 24a, 5 % i 3 % z pkt. 10a, 20 % z pkt. 160 i 40 % z pkt. 181m załącznika rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz.U. tekst jednolity 2013 poz. 954) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu.

Rokowania co do ustąpienia objawów neurologicznych są wątpliwe.

Aktualnie powódka porusza się jednak samodzielnie i pomimo defektów lewej ręki jest w stanie samodzielnie wykonać większość czynności samoobsługi. Jest nadto osobą jak najbardziej sprawną intelektualnie, a po wypadku pomimo dwuletniej przerwy spowodowanej leczeniem i rehabilitacją kontynuowała naukę w zawodzie technika farmacji i zdała egzamin uzyskując kwalifikacje do wykonywania tego zawodu, a dodatkowo ukończyła w systemie dwustopniowym (licencjat, magisterium) studia pedagogiczne uzyskując 30 czerwca 2015 roku tytuł magistra pedagogiki.

Z uwagi na wypadek powódka nie wycofała się zatem z dotychczasowej aktywności i nie unika kontaktów z otoczeniem, choć dyskomfort dla niej stanowią blizny pooperacyjne okolicy szyi i obojczyka, podudzia lewej nogi oraz powieki lewego oka.

Wobec takiej przemiany w codziennym funkcjonowaniu powódki Sąd ocenił że zasadną tytułem zadośćuczynienia dla rekompensaty doznanych krzywd w wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku byłaby dla A. K. łącznie kwota 150 000 złotych.

Zauważyć bowiem należy, że powódka przeszła kilka zabiegów operacyjnych związanych z uszkodzeniem kości oczodołu, kości jarzmowej, uszkodzeniem splotu barku z przeszczepieniem nerwu z podudzia do ręki. Doznawała dolegliwości bólowych oraz ograniczeń związanych z niesprawnością lewej ręki. Podlega stałej rehabilitacji, która była i jest konieczna, by uniknąć przykurczów i zanikowi mięśni. W związku z prowadzonym leczeniem został wyłączona z toku edukacji na okres od października 2009 roku do sierpnia 2010 roku. Wypadek pozostawił – jak wskazano - na ciele powódki blizny w tym w okolicach powieki lewej, barku lewego oraz podudzia, które wywołują szczególnie dyskomfort dla młodej kobiety. Z powodu niemal całkowitej niesprawności lewej kończyny A. K. nie jest w stanie samodzielnie wykonywać wszystkich czynności np. prowadzić samochodu. Część czynności jak, np. upięcie włosów, ubranie wykonuje ona samodzielnie, choć wolniej niż osoba zdrowa. Odczuwa lęki przed jazdą samochodem, nie prowadzi samodzielnie pomimo posiadania prawa jazdy. Dysponuje orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z powodu upośledzenia narządu ruchu oraz zmian neurologicznych, jednak nie utraciła zdolności do pracy.

Należało mieć na względzie również i to, że A. K. jest nadal osobą młodą (25 lat) i nie zdążyła się jeszcze zrealizować w roli żony, matki czy pracownika.

Nie umniejszając jej wartości osobowej, należy dokonać jednak porównania jej sytuacji z analogicznym położeniem osoby młodej, która w takich rolach nie ma szans się zrealizować i stwierdzić trzeba, że powódka z powodzeniem może założyć rodzinę oraz znaleźć odpowiednią pracę.

Ponadto powódka pomimo wypadku jest nadal w pełni sprawna intelektualnie, zachowała zdolność komunikacji, podniosła swe kwalifikacje zawodowe i jest w znacznym stopniu samodzielna, a także po wypadku już pracowała odbywając staż.

Podkreślenia wymaga i to, iż zadośćuczynienie pieniężne ma na celu naprawienie, poprzez rekompensatę finansową, szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych związanych z doznanymszczerbkiem na zdrowiu, a wielkość zadośćuczynienia uzależniona jest od rozmiaru doznanej krzywdy czyli m.in. stopnia cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywności, czasu trwania, nieodwracalności następstw i innych okoliczności mających w każdym przypadku charakter indywidualny.

Wysokość zadośćuczynienia powinna być odpowiednia, a zatem utrzymana w granicach aktualnych warunków i przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa (tak: Sąd Najwyższy m.in. w wyrokach z 26 lutego 1962 roku, IV CR 902/61, publ. OSNPCP 1963/5/92; z 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, publ. OSPiKA 1966/4/92; czy z 12 września 2002 roku, IV CKN 1266/00, publ. LEX nr 80272).

Uwzględnienie wysokości stopy życiowej społeczeństwa przy określeniu wysokości zadośćuczynienia nie może jednak podważać jego kompensacyjnej funkcji (tak: wyrok SN z dnia 10 marca 2006 roku, IV CSK 80/05, Biul.SN 2006/6/8).

Dlatego uwzględniając całe powyższe rozumowanie w ocenie Sądu kwota 200 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za skutki wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 byłaby wygórowana.

W związku z przyznaną powódce w toku postępowania likwidacyjnego kwotą 100 000 złotych zadośćuczynienia należy dodatkowo przyznać jej kwotę **50 000** złotych, do osiągnięcia łącznej kwoty zadośćuczynienia 150 000 złotych.

Należy podnieść, że Sąd nie jest zobowiązany do „aptekarskiej” dokładności, zwłaszcza szacując wysokość zadośćuczynienia, które po części ma charakter uznaniowy i nie wynika z wyczenia matematycznego.

Dlatego powyższa kwota zadośćuczynienia nie opiera się na działaniu matematycznym.

W związku z powyższym przy zastosowaniu art. 445 § 1 k.c. Sąd zasądził na rzecz powódki od strony pozwanej kwotę 50 000 zł zadośćuczynienia.

Powódka w zakresie żądanej kwoty zadośćuczynienia domagała się odsetek od dnia następnego po dniu w jakim odmówiono wypłatę wyższego zadośćuczynienia w postępowaniu likwidacyjnym.

Przed wytoczeniem sprawy toczyło się postępowanie likwidacyjne, a strona pozwana z pism powódki dowiedziała się o żądaniu powódki.

Zgodnie art. 817 § 1 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

Ustawa z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124 poz.1152) w art.14 jako zasadę wskazuje wypłatę odszkodowania w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie (ust.1).

Ratio legis wskazanego przepisu, podobnie jak i art. 817 k.c., opiera się na uprawnieniu do wstrzymania wypłaty odszkodowania w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją niejasności odnoszące się do samej odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości szkody. Ustanawiając krótki termin spełnienia świadczenia ustawodawca wskazał na konieczność szybkiej i efektywnej likwidacji szkody ubezpieczeniowej.

Po otrzymaniu zatem zawiadomienia o wypadku ubezpieczyciel - jako profesjonalista korzystający z wyspecjalizowanej kadry i w razie potrzeby z pomocy rzeczoznawców (art. 355 § 2 k.c.) - obowiązany jest do

ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnego i aktywnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości powstałej szkody. Nie może też wyczekiwać na prawomocne rozstrzygnięcie sądu. Bierne oczekiwanie ubezpieczyciela na wynik toczącego się procesu naraża go na ryzyko popadnięcia w opóźnienie lub zwłokę w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego.

Regulację tę z uwagi na kompensacyjny charakter odnieść także do zadośćuczynienia (vide: wyrok SN z dnia 16 grudnia 2011 roku, V CSK 38/11, publ. LEX nr 1129170).

Jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego, uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie.

W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela zaś pogląd, iż przewidziana w art. 445 § 1 i art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Pomimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaratywny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 roku, I CK 131/03, publ. OSNC 2005/2/40; z dnia 17 listopada 2006 roku, V CSK 266/06, publ. LEX nr 276339; z dnia 26 listopada 2009 roku, III CSK 62/09, publ. LEX nr 738354, i z dnia 18 lutego 2010 roku, II CSK 434/09, publ. LEX nr 602683).

Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej w zakresie roszczenia odsetkowego, wedle którego odsetki winny być określone dopiero od dnia wyroku. Przyjęcie takiego zapatrywania prowadziło do nieuzasadnionego pokrzywdzenia powódki, co obowiązano mógłby wykorzystywać dążąc do przeciągania postępowania sądowego.

Wyrażona art. 363 § 2 k.c. zasada, że rozmiar szeroko rozumianej szkody, a więc zarówno majątkowej, jak i niemajątkowej, ustala się, uwzględniając czas wyrokowania, ma na celu możliwie pełną kompensatę szkody ze względu na jej dynamiczny charakter i nie może usprawiedliwiać ograniczenia praw poszkodowanego.

Zatem możliwe jest w okolicznościach konkretnej sprawy zasądzenie odsetek od daty wcześniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 roku, II CKN 725/98, publ. OSNC 2000/9/158 i z dnia 16 kwietnia 2009 roku, I CSK 524/08, publ. OSNC-ZD 2009, nr D, poz. 106).

W postępowaniu likwidacyjnym powódce przyznano zadośćuczynienie w łącznej kwocie 100 000 złotych i wypłacono jej kwotę 50 000 złotych w dniu 09 lutego 2010 roku (k. 73 akt szkody) oraz kwotę 50 000 złotych w dniu 24 lutego 2011 roku (k. 298 akt szkody). Pismem z dnia 23 marca 2011 roku odmówiono powódce wypłaty dalszego zadośćuczynienia (k. 301 akt szkody).

Biorąc powyższe pod uwagę, przy zastosowaniu art.455 k.c. w zw. z art.481 k.c. Sąd przyznał odsetki od zasądzonej wyrokiem kwoty zadośćuczynienia 50 000 złotych od dnia 24 marca 2011 roku, tj. od dnia następującego po dniu odmowy przyznania zadośćuczynienia w postępowaniu likwidacyjnym.

W powyższym terminie do dnia 23 marca 2011 roku strona pozwana była w stanie ocenić zasadność roszczenia powódki oraz zająć stanowisko, w tym przygotować kwotę żadaną do wypłaty. Jako profesjonalny podmiot świadczący usługi ubezpieczeniowe już z tym dniem powinna była strona pozwana liczyć się z obowiązkiem zapłaty, ponieważ zaistniało zdarzenia objęte umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w pkt. I wyroku.

Co do odszkodowania

Zgodnie z dyspozycją art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela poglądy, iż obowiązek naprawienia szkody w ramach tego przepisu obejmuje wszelkie koszty wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, a więc wszystkie niezbędne i celowe wydatki, bez względu na to, czy podjęte działania przyniosły poprawę zdrowia (tak: wyrok SN z dnia 9 stycznia 2008 roku, II CSK 425/07, publ. Mon. Praw. 2008, nr 3, s. 116).

W szczególności chodzi zatem o zwrot poniesionych przez poszkodowanego kosztów leczenia, a więc wydatków związane z postawieniem diagnozy, terapią i rehabilitacją poszkodowanego (tak: wyrok SA w Krakowie z dnia 09 kwietnia 2014 roku I ACa 171/14, publ. LEX 1621127).

Ich zakres nie może ograniczać się do wydatków kompensowanych w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, lecz powinien obejmować koszty działań, podjętych z uzasadnionym – zważywszy na aktualny stan wiedzy medycznej – przekonaniem o spodziewanej poprawie stanu zdrowia poszkodowanego (tak: wyrok SN z dnia 12 grudnia 2002 roku, II CKN 1018/00, publ. LEX nr 75352).

W judykaturze i piśmiennictwie wskazuje się, że poszkodowany może domagać się zatem kompensaty wszelkich kosztów, a więc także: kosztów transportu, kosztów odwiedzin osób bliskich (por. wyrok SN z dnia 7 października 1971 roku, II CR 427/71, publ. OSP 1972, z. 6, poz. 108), kosztów szczególnego odżywiania i pielęgnacji w okresie rekonwalescencji (por. uchwała SN (7 sędziów) z dnia 19 czerwca 1975 roku, PRN 2/75, publ. OSNC 1976, nr 4, poz. 70; wyrok SN z dnia 21 maja 1973 roku, II CR 194/73, publ. OSP 1974, z. 4, poz. 83), kosztów nabycia specjalistycznej aparatury rehabilitacyjnej, kosztów przyuczenia do wykonywania nowego zawodu (przez jednorazowe albo okresowe świadczenie (tak: wyrok SN z dnia 10 lutego 1970 roku, II CR 7/70, publ. LEX nr 6672).

Powódka w ramach odszkodowania sformułowała żądanie zwrotu kosztów rehabilitacji i leczenia w kwocie 41 618,35 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Kwota ta ma wynikać z różnicy pomiędzy sumą dołączonych faktur 61 163,35 zł a zapłaconą z tego tytułu na jej rzecz przez stronę pozwaną kwotą 19 545,00zł.

Analiza akt szkody wskazuje, iż strona pozwana nie uznała kosztów rehabilitacji powódki z 2011 roku oraz niektórych kosztów rehabilitacji za okresy wcześniejsze kwestionując ich zasadność poprzez niedostarczenie wystarczającej dokumentacji medycznej.

Strona pozwana natomiast tytułem kosztów leczenia i rehabilitacji powódki w toku postępowania likwidacyjnego zapłaciła jej łącznie kwotę 19 545 złotych, tj.

- 17 545 złotych tytułem zwrotu kosztów rehabilitacji a okres od grudnia 2009 roku do kwietnia 2010 roku w wysokości 12 500 złotych i za okres od maja do lipca 2010 roku w kwocie 5045 złotych, kwotę tę wypłacono 04 stycznia 2011 roku (277 akt szkody)

- kwotę 2000 złotych tytułem kosztów rehabilitacji za wrzesień i listopad 2010 roku, kwotę tę wypłacono 24 lutego 2011 roku (k. 298 akt szkody).

Powódka przedłożyła do akt niniejszej sprawy faktury na łączną kwotę 61 163,35 złotych (od k.124-148). Kwota to obejmuje całkowite koszty rehabilitacji powódki w okresie od 2009 roku do 2011 roku w (...) S.A. w K. wraz z kosztami niezbędnych badań specjalistycznych.

Biegli neurolog R. C. (k. 410), ortopeda W. S. (2) (k. 433), chirurg Z. C. (k. 481) ocenili iż rehabilitacja prowadzona przez powódkę po wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku, także w warunkach prywatnych (odpłatna) w ramach

niepublicznej służby zdrowia z uwagi na ograniczenia NFZ w dostępie do świadczeń rehabilitacyjnych była zasadna i konieczna, z uwagi na konieczność zapobiegania zanikowi mięśni i przykurczom.

Z zaświadczeń i opinii o postępie rehabilitacji w (...) S.A. (160- 180) wynika, że w wyniku rehabilitacji powódki uzyskiwano stopniową poprawę w zakresie usprawnienia jej lewej ręki.

W ocenie Sądu żądanie przez powódkę zwrotu kosztów rehabilitacji na podstawie przedłożonych faktur i rachunków jest zatem zasadne.

Z różnicy między sumą dołączonych faktur na kwotę 61 163,35 złotych a zapłaconą z tego tytułu na jej rzecz przez stronę pozwaną kwotą 19 545,00 złotych wynika, że powódce należy się jeszcze kwota **41 618,35** złotych.

Żądanie odsetkowe od tej kwoty zostało zgłoszone od dnia wniesienia pozwu.

Wobec zgłoszenia tego roszczenia w postępowaniu likwidacyjnym – tak oznaczony termin początkowy biegu odsetek wydaje się być zasadnym.

Pozew w niniejszej sprawie został nadany pocztą, jednak brak jest daty nadania na kopercie, i nie ma obecnie możliwości wyszukania daty nadania po nr przesyłki.

Dlatego uprawnione jest przyjęcie daty nadania pozwu jako dzień 08 sierpnia 2012 roku - skoro pozew sporządzony został 07 sierpnia 2012 roku a wpłynął do Sądu Okręgowego w Nowym Sączu w dniu 09 sierpnia 2012 roku.

Sąd zasądził zatem od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 41 618,35 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 08 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania.

Z tych względów sąd orzekł jak w pkt. II wyroku.

Co do renty wyrównawczej

Na podstawie art. 444 § 2 k.c., jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Renta należy się poszkodowanemu gdy wykaże on, że utracił zdolności zarobkowania oraz widoki na przyszłość, a także, iż zwiększyły się jego potrzeby wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. Nie wystarczy więc sama utrata zdrowia spowodowane wypadkiem (tak: wyrok SN z dnia 21 czerwca 2013 roku, I CSK 624/12, publ. LEX nr 1365593).

Pamiętać trzeba, iż renta ta ma charakter odszkodowawczy a nie alimentacyjny.

Renta z tytułu utraty zdolności do pracy powinna rekompensować poszkodowanemu uszczerbek, który wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach z tytułu pracy zarobkowej lub prowadzonej działalności gospodarczej. Będzie on równy różnicy między hipotetycznymi dochodami, które osiągałby, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego, a dochodami, które uzyskuje, będąc poszkodowanym, uwzględniając także świadczenia otrzymywane z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Przy ustalaniu wysokości renty wyrównawczej powinny być uwzględnione również dochody, których uzyskanie w przyszłości zostało uznane za wysoce uprawdopodobnione (tak: wyrok SN z dnia 4 czerwca 2013 roku, II PK 291/12, publ. LEX nr 1350301, oraz wyrok SA w Poznaniu z dnia 5 lutego 2014 roku, I ACa 1157/13, publ. LEX nr 1430725).

Ciężar dowodu przesłanki całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej spoczywa na poszkodowanym (tak: wyrok SA we Wrocławiu z dnia 25 stycznia 2012 r., I ACa 1360/11, publ. LEX nr 1108779).

Powódka w piśmie procesowym z dnia 06 lipca 2015 roku (k. 571-575) domagała się renty wyrównawczej w kwocie 21 547 60 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu przedmiotowego pisma.

Z oświadczenia strony pozwanej na rozprawie z dnia 23 lipca 2015 roku wynika (k. 585 od 00:06:58), iż przedmiotowe pismo zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 10 lipca 2015 roku. Potwierdza to dowód doręczenia z dnia 10 lipca 2015 roku (www.emonitoring.poczta-polska.pl),

Renta wyrównawcza została przez powódkę policzona (k. 573-575) za okres od września 2010 roku do sierpnia 2012 roku według założenia, iż gdyby nie wypadek z dnia 02 sierpnia 2009 roku, to powódka od września 2009 roku mogła by nadal uczęszczać na drugim roku do Prywatnej Policealnej Szkoły (...) Farmaceutycznej w K., mogła by o czasie, tj. do czerwca 2010 roku złożyć egzamin i mogłaby od września 2010 roku rozpocząć pracę zarobkową w aptece jako technik farmacji, z tym że przez 2 pierwsze lata byłby to obowiązkowy staż.

Zdaniem powódki od tej pory mogłaby ona uzyskiwać wynagrodzenie w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia netto w poszczególnych latach.

Odliczeniu od tych kwot podlegałaby zdaniem powódki kwota 153 zł miesięcznie tytułem pobieranego przez nią zasiłku pielęgnacyjnego, który otrzymywała.

Jako termin końcowy renty wyrównawczej powódka wskazała sierpień 2012 roku, ponieważ dopiero wówczas uzyskała tytuł technika farmacji.

Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia (k. 585 od 00:06:58) w zakresie żądania renty wyrównawczej za okres do dnia 10 lipca 2012 roku podając że jest to świadczenie okresowe, a zatem termin przedawnienia wynosi 3 lata.

Ponieważ strona pozwana pismo powódki z dnia 06 lipca 2015 roku otrzymała w dniu 10 lipca 2015 roku, zarzut przedawnienia został podniesiony w zakresie świadczeń do 10 lipca 2012 roku.

Sąd orzekający w sprawie podziela pogląd, iż roszczenie rentowe ma co do zasady charakter świadczenia okresowego.

Zarzut przedawnienia uznać należy zatem za uzasadniony.

Istotą renty jest okresowy charakter świadczenia. Sąd Najwyższy w judykaturze podkreśla konieczność rozróżnienia roszczenie o samo prawo do renty, od roszczenia o zapłatę poszczególnych jej rat. To pierwsze ulega przedawnieniu według reguły z art. 442¹ k.c., a zatem przy odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną występkiem, z którą mamy do czynienia w sprawie, najdalej z upływem dwudziestu lat od jego popełnienia. Natomiast roszczenie o zapłatę zaległych konkretnych rat rentowych przedawnia się na podstawie art. 118 k.c. w zw. z art. 120 § 1 k.c. z upływem trzech lat (tak: wyrok SN z dnia 19 lutego 2015 roku III CSK 167/14, publ. LEX nr 1652393, wyrok SN z dnia 20 stycznia 2011 roku I PK 142/10, publ. OSNP 2012/5-6/61, LEX nr 786795, uchwała SN z dnia 19 listopada 1965 roku III PO 32/64 7 sędziów zasada prawna publ. OSNC 1966/6/90).

Samo roszczenie o rentę powódki nie uległo przedawnieniu, ponieważ z godnie z zacytowanym art.442¹§1 k.c. nie upłynął termin 20 lat od zdarzenia wywołującego szkodę. Rację natomiast należy przyznać pełnomocnikowi strony pozwanej, iż w części uległy przedawnieniu roszczenia o zapłatę poszczególnych rat.

Powtórzyć trzeba, iż skoro strona pozwana otrzymała pismo z żądaniem zapłaty renty wyrównawczej w dniu 10 lipca 2015 roku, to w związku z 3-letnim terminem przedawnienia naturalnymi (przedawnionymi) stały się świadczenia, których powódka dochodzi za okres przed 10 lipca 2012 roku - zatem wcześniejsze niż 3 lata od zgłoszenia żądania do strony pozwanej.

Nie uległy natomiast przedawnieniu świadczenie za okres lipca 2012 roku od dnia 11 lipca oraz świadczenie za sierpień 2012 roku.

Sąd nie znalazł podstaw, aby zarzut przedawnienia ocenić w kategoriach nadużycia prawa, ponieważ w postępowaniu likwidacyjnym oraz od początku trwania procesu powódka była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, od początku dysponowała orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zatem знаła swoje ograniczenia.

Analiza akt szkody wskazuje, że żądanie renty powódka składała w postępowaniu likwidacyjnym i nic nie stało na przeszkodzie aby w pozwie takie roszczenie zgłosiła a nie dopiero po upływie prawie 3 lat od złożenia pozwu.

Mogła zatem powódka zgłosić żądanie z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.

Roszczenie z tytułu renty wyrównawczej za okres lipca 2012 roku od dnia 11 lipca oraz świadczenie za sierpień 2012 roku co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Z przedłożonego do akt dokumentu ze szkoły wynika, że istotnie przez okres roku powódka była wyłączona z toku nauki i tytuł technika farmacji uzyskała dopiero w sierpniu 2012 roku(k. 576).

Biorąc pod uwagę charakter uzyskanego tytułu zawodowego oraz to, że powódka rzeczywiście pracowała, ponieważ jak podała w wywiadzie do biegłego i jak zeznała (k. 586 od 00:17:53 i od 00:35:21) była zatrudniona w aptece przez okres 8 miesięcy (od lipca 2014 roku do marca 2015 roku), zdaniem Sądu w wystarczającym stopniu wykazała, iż możliwościami zarobkowymi w wysokości przynajmniej minimalnego wynagrodzenia w tym okresie dysponowała, lecz z powodu wypadku otrzymywała tylko zasiłek pielęgnacyjny.

Dla uzyskania pełni uprawnień farmaceuty wymagała odbycia dwuletniego stażu, niemniej jednak otrzymywałaby w jego ramach wynagrodzenie nie niższe niż minimalne, a takie stanowi podstawę wyliczenia renty wyrównawczej.

Powódka przez cały okres do września 2015 roku otrzymuje rentę rodzinną po ojcu, lecz brak podstaw do odliczenia tego świadczenia, ponieważ przysługuje jej ono bez związku z wypadkiem z 2009 roku

Wobec zasadnego zarzutu przedawnienia, roszczenie z tytułu renty wyrównawczej należne jest tylko za okres od 11 lipca 2012 roku do końca sierpnia 2012 roku.

Minimalne wynagrodzenie od stycznia 2012 roku wynosiło 1 500 zł brutto (Dz.U. z 2011 r. nr 192, poz. 1141) – 1 111,86 zł netto miesięcznie.

Za sierpień 2012 roku Sąd przyznał należność za cały miesiąc, czyli 1 111,86 zł, natomiast za lipiec stosowną część za 21 dni (11-31.07), czyli 756,00zł ($1.111,86 / 31 = 36zł, 36 \times 21 = 756zł$), tj. łącznie **1.867,86** złotych.

Odsetek od tego roszczenia powódka domagała się od dnia następnego po doręczeniu pisma je zawierającego (nie było zawarte w zgłoszeniu szkody ani w pozwie), co jest zasadne.

Sąd zasądził zatem od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę **1 867,86** zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 lipca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem renty wyrównawczej za okres od 11 lipca 2012 roku do 31 sierpnia 2012 roku.

Co do renty z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość

--	--	--

A. K. domagała się (k. 571) renty z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość w kwocie 1 133,16 zł miesięcznie (jako różnicę między wysokością minimalnego wynagrodzenia netto i kwotą zasiłku pielęgnacyjnego 153 złote) począwszy od sierpnia 2015 roku, płatnej do 10-tego dnia każdego następującego po sobie miesiąca wraz z

odsetkami ustawowymi na wypadek uchybienia płatności liczonymi od dnia 11-tego każdego miesiąca do dnia zapłaty (wysokość minimalnego wynagrodzenia netto).

Powódka argumentowała (k. 572-573), iż doszło u niej w sposób trwały do zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, gdyż w związku z wypadkiem z dnia 02 sierpnia 2009 roku i kalectwem jest zaliczona do kategorii osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Z uwagi na stan zdrowia nie będzie ona najprawdopodobniej w stanie podjąć pracy zarobkowej z wyjątkiem zatrudnienia w warunkach pracy chronionej co znacznie zmniejsza szanse powódki na przyszłość w sferze ekonomicznej.

Istotnie na podstawie art. 444 § 2 k.c. poszkodowany może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia zmniejszyły się widoki powodzenia na przyszłość.

Taka sytuacja ma miejsce, gdy poszkodowany, wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, pozbawiony zostaje szans na osiągnięcie sukcesu zawodowego, ponieważ utracił sprawność fizyczną lub pogorszeniu uległ jego wygląd, a cechy te były istotne dla rozwoju jego kariery. Do ustalenia renty można posłużyć się wówczas przeciętnym wynagrodzeniem (tak: wyrok SN z dnia 11 sierpnia 1977 roku, I CR 380/77, publ. LEX nr 8024).

Zmniejszenie się widoków powodzenia na przyszłość wyraża się uszczerbkiem majątkowym, polegającym na utracie innych (niż utrata osiąganych wcześniej zarobków), korzyści majątkowych, jakie poszkodowany, dzięki swoim właściwościom (np. szczególnie uzdolnienia czy kwalifikacje) mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszczerbku na zdrowiu. Zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość jako podstawę do zasądzenia renty należy oceniać według realnych możliwości poszkodowanego, istniejących w chwili powstania zdarzenia wywołującego szkodę (tak: wyrok SN z dnia 31 października 1966 r., II CR 372/66, niepubl.).

Przesłanka w postaci zmniejszenia się widoków powodzenia na przyszłość mogłaby być podstawą samodzielnego roszczenia wówczas gdyby powód w procesie wykazał takie fakty, które wskazywałyby, że miał realną szansę na podniesienie wykształcenia, bądź kwalifikacji zawodowych, a utracił ją wskutek uszkodzenia ciała.

Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 maja 2009 r. w sprawie o sygn. akt V CSK 432/08 (publ. LEX 619673) wyraził stanowisko, że poszkodowany ma obowiązek minimalizowania szkody w granicach swoich możliwości, dlatego przy ustalaniu renty należy uwzględnić wysokość potencjalnych zarobków, które mógłby on uzyskać, gdyby podjął zarobkowanie w rozmiarze wytyczonym przez ograniczone możliwości.

Należy przy tym podkreślić, iż pojęcie niezdolności do pracy występuje w przepisach prawa ubezpieczenia społecznego, głównie w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast pojęcie niepełnosprawności znajduje swoje umiejscowienie w przepisach dotyczących innych świadczeń socjalnych, jak świadczenia pomocy społecznej, zasiłki pielęgnacyjne i inne.

Na gruncie obowiązującego prawa nie ma podstaw do utożsamiania wymienionych pojęć, względnie negowania występowania między nimi różnic. Różnice występują zarówno w płaszczyźnie definitywnej (pojęcia niezdolności do pracy, zawarte w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest inne niż pojęcie niepełnosprawności, zawarte w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych), jak i w zakresie orzekania o każdym z tych stanów.

Dlatego też, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności nie przesądza o niezdolności do pracy zarobkowej (tak wyrok SA w Białymstoku z 10 czerwca 2014 roku III AUa 61/14 publ. 1480389)

Zgodnie z treścią art. 4 ust.2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku (Dz.U. 2011 Nr 127. poz. 721) o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

przepis art. 4 ust. 5 tej ustawy wskazuje zaś, że zaliczenie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadku przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie pomimo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (k. 577-578) i wskazania do pracy w warunkach pracy chronionej, powódka A. K. nie wykazała (art. 6 k.c.), by obecnie w związku z wypadkiem dysponowała niższymi możliwościami zarobkowymi od tych jakie miałyby, gdyby do wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku nie doszło.

Dokonując hipotetycznej symulacji stwierdzić trzeba, iż gdyby nie wypadek powódka jak twierdzi podjęłaby prace jako technik farmaceuta, zatem dysponowałaby tylko tymi kwalifikacjami. Jak sama podała to na skutek wypadku podjęła kształcenie w innym kierunku i obecnie dysponuje w zasadzie dwoma tytułami zawodowymi, tj. technika farmaceuty i magistra pedagoga.

Zauważyć należy, że nie zostało przez powódkę wykazane, by była ona obecnie niezdolna do wykonywania tych zawodów. Jej twierdzenia (k. 586 od 00:29:19), że czyniła w toku niniejszej sprawy i po obronie pracy magisterskiej w dniu 30 czerwca 2015 roku starania o pracę w szkole czy aptece nie zostały poparte żadnym dowodami, a w szczególności pisemnymi oświadczeniami potencjalnych pracodawców.

Sama tylko sytuacja na rynku pracy jak słusznie podniosła strona pozwana nie powinna też determinować zasadności roszczenia rentowego z tytułu utraty widoków powodzenia na przyszłość.

Z drugiej strony w ocenie Sądu podejmując po wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku decyzję o kontynuacji nauki jako farmaceuta lub pedagog powódka A. K. oceniała już realnie swoje możliwości pracy w tych zawodach, nadto była z pewnością zobligowana do przedstawienia, np. na uczelni zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania tych zawodów.

Nie zostało jednoznacznie wyjaśnione czy brak kształcenia wyższego na kierunku farmacji był wynikiem wypadku czy po prostu okolicznością, że powódka nie dostała się na ten kierunek z powodu braku miejsc, co wywnioskować można było z jej zeznań.

Dysponując zaś obecnie takim wachlarzem kwalifikacji zawodowych (technik farmaceuta, pedagog) możliwości zarobkowe powódki są nawet wyższe niż te, którymi dysponowałaby, gdyby do wypadku nie doszło.

Powódka odbywała już staż jako farmaceuta przez około 8 miesięcy. Podała nadto, że tytuł magistra pedagoga uprawnia ją do pracy w szkole w klasach od I do III w ramach edukacji wczesnoszkolnej.

Zważyć trzeba, że powódka jest osobą praworęczną i w tym zakresie jest ona osobą pełnosprawną. Stąd dysfunkcje lewej ręki pozostają bez znaczącego i istotnego wpływu na możliwość pracy z dziećmi czy w aptece.

Podkreślić też trzeba, że ustalając wysokość renty na podstawie art. 444 k.c. należy pod uwagę brać realną, faktyczną możliwość podjęcia pracy w granicach zachowanej zdolności do pracy, a nie możliwość teoretyczną (tak: wyrok SN z dnia 09 lipca 2014 roku I PK 314/13, publ. LEX 1532968).

Zatem powódka pomimo obiektywnego ograniczenia organizmu z powodzeniem może pracować zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i osiągać z tego tytułu co najmniej najniższe minimalne wynagrodzenie.

Brak zatem ostatecznie zdaniem sądu podstaw do podzielenia twierdzenia, by na skutek wypadku z dnia 02 sierpnia 2009 roku A. K. utraciła całkowicie możliwości zarobkowe lub aby zmniejszyły się jej widoki powodzenia na przyszłość, tym bardziej, że swoje możliwości zarobkowe oszacowała tylko na poziomie wynagrodzenia minimalnego.

Z tych wszystkich względów żądanie w zakresie renty bieżącej jako nieuzasadnione zostało oddalone o czym orzeczono jak w pkt. IV wyroku.

Co do odpowiedzialności na przyszłość

Powódka sformułowała także żądanie ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej za skutki wypadku jakie mogą ujawnić się w przyszłości na mocy art.189 k.p.c.

Strona pozwana zasugerowała brak interesu prawnego w takim ustaleniu (k 272-273) oraz twierdziła, że wobec zapisu regulacji art. 442¹§ 3 k.c. powódka będzie mogła dochodzić naprawienia ewentualnych szkód w terminie 3 lat od powzięcia wiadomości o nich.

W ocenie Sądu wobec treści art. 442¹ § 3 k.c. powódka nie musi obawiać się uchylenia odpowiedzialności strony pozwanej za skutki zdarzenia z dnia 02 sierpnia 2009 roku mogące powstać w przyszłości.

Wprowadzenie bowiem uregulowania, że bieg terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie rozpoczyna się z chwilą dowiedzenia się przez poszkodowanego o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia (bo tak należy odczytać § 3 art. 442¹ k.c.) oznacza, że nie został w żaden sposób ograniczony czas, w jakim może ujawnić się szkoda na osobie prowadząc do powstania (zaktualizowania się) odpowiedzialności pozwanego za skutki danego zdarzenia.

Komentowany przepis art. 442¹ § 3 k.c., iż przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, znajduje zastosowanie także do przypadków szkód na osobie wyrządzonych przestępstwem i nie stosuje się wówczas terminu określonego w art. 442¹ § 2 k.c., iż roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 lutego 2009 roku III CZP 2/09 (publ. OSNC 2009/12/168) nie odmawiając teoretycznie powodowi dochodzącemu naprawienia szkody na osobie interesu prawnego w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości zwrócił uwagę na różnicę pomiędzy stanowiskiem wyrażonym w sposób generalny a sytuacją, jaka może mieć miejsce w okolicznościach konkretnej sprawy. Ocena, czy powód ma interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody na osobie mogące powstać w przyszłości z danego zdarzenia, może zostać dokonana jedynie z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy. Wszelkie uogólnienia i poglądy wyrażane w sposób abstrakcyjny nie mogą mieć miejsca.

Stan zdrowia powódki jest obecnie ugruntowany i nie należy oczekiwać rychłej poprawy czy pogorszenia w stanie lewej ręki, a powódka obecnie powinna nadal kontynuować rehabilitację aby uniknąć przykurczów. Obecnie brak jest jednak przesłanek do uznania, by wymagała ona przechodzenia dalszych skomplikowanych zabiegów operacyjnych.

Powódka faktycznie i tak dopiero w przyszłości po przeprowadzeniu specjalistycznych badań w miarodajnej placówce medycznej będzie mogła każdorazowo uzyskać wiedzę o potrzebie ewentualnego leczenia.

Stąd w razie postania szkody w przyszłości bez przeszkód będzie mogła wystąpić z roszczeniem mając na uwadze dyspozycję art. 442¹ § 3 k.c.

Brak zatem podstaw do ustalania obecnie odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość i żądanie w tym zakresie zostało oddalone.

Z tych względów orzeczono jak w pkt. IV wyroku.

Powództwo zostało uwzględnione w części w około 53%.

Powódka żądała 100 000 zł zadośćuczynienia, 41 618,35 zł odszkodowania, 21 547,60 zł renty wyrównawczej, 13 597,92 zł renty bieżącej (1.133,16zł x 12) i ustalenia odpowiedzialności na przyszłość – czyli łącznie żądane 176 763,87 złotych.

Sąd uwzględnił żądanie zadośćuczynienia do kwoty 50 000 zł, odszkodowania do kwoty 41 618,35 złotych, renty wyrównawczej do kwoty 1 867,86 zł, czyli łącznie do kwoty 93 486,21zł.

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

Strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników ustanowionych z wyboru.

Sąd zwrócił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych (k. 259) i powódka uiściła opłatę w kwocie 7 081 złotych (k. 262). Pokryła też zaliczkę na opinię biegłych w kwocie 2000 złotych (k. 336).

Nie uiściła natomiast powódka opłaty od rozszerzonego żądania (k. 571) renty wyrównawczej 1 078 zł (21.547,60 x 5%) i bieżącej 680 zł ((1.133,16 x 12) x 5%).

Strona pozwana pokryła zaliczkę na opinię biegłych w kwocie 2000 złotych (k. 335).

Pełnomocnicy stron zgłosili żądanie kosztów zastępstwa prawnego, które z tytułu wartości przedmiotu sporu wskazanej w pozwie na kwotę 141 619 złotych (k. 1) wynoszą po 3 600 złotych.

Ostatecznie powódka poniosła koszty: pełnomocnika - 3617zł, opłatę od pozwu 7.081zł, wykorzystaną zaliczkę 1 524,15 zł – łącznie 12 222,15 zł

Ostatecznie pozwany poniósł koszty: pełnomocnika 3 617 zł, wykorzystaną zaliczkę 895,07 zł – łącznie 4 512,07 zł

Stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów z art. 100 k.p.c. w proporcjach w jakich powództwo zostało uwzględnione/oddalone: strona pozwana winna zwrócić powódce 53% kosztów, czyli ok. 6 478 zł, a powódka stronie pozwanej 47% kosztów, czyli ok. 2 121 zł.

Po kompensacji strona pozwana winna zwrócić powódce tytułem kosztów różnice, czyli około **4 357** zł i taką kwotę Sąd zasądził w pkt. V wyroku.

Tymczasowo z Skarbu Państwa zostały pokryte: opłaty od rozszerzonego żądania (k. 571) renty wyrównawczej 1 078 zł (21.547,60 x 5%) i bieżącej 680 zł ((1.133,16 x 12) x 5%).

Renta wyrównawcza została uwzględniona tylko w części i opłata 1078 złotych powinna być ściągnięta od stron w proporcjach w jakich wygrały i uległy w sprawie, tj. od powódki 47%, czyli 507 zł (1 078 x 47%), od pozwanego ok.53% (pozostała opłata), czyli 571 zł.

Od powódki ściągnąć natomiast należy także opłatę od nieuwzględnionego żądania renty bieżącej 680 zł.

Zatem zasadne jest ściągnięcie od łącznie powódki kwoty 1 187 zł (507 + 680) a od strony pozwanej 571 złotych.

Z zaliczki powódki pozostaje niewykorzystana kwota 475,85 złotych, a z zaliczki strony pozwanej kwota 1 104,93 złotych.

Ostatecznie podstawie art. 100 k.p.c. art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Nowym Sączu tytułem nieuiszczonych opłat w kwocie 1758 od rozszerzonego żądania (k. 571) od powódki kwotę 1 187 zł z tym że do kwoty 475,85 zł z pozostałej zaliczki powódki uiszczonych pod poz. c/228/13, a od strony pozwanej kwotę 571 zł – w całości z pozostałej zaliczki strony pozwanej wpłaconej pod poz. c/220/13.

Z tych względów orzeczono jak w pkt. VI wyroku.

SSO Paweł Poręba